

Aktualizacja informatora w ramach projektu „Wiedza potrzebna od zaraz - działania informacyjne i poradnicze na rzecz osób z autyzmem”
styczeń 2015 r., aktualizacja częściowa

Aktualizacja informatora w ramach projektu „Autyzm – poradnictwo specjalistyczne przeciw wykluczeniu” realizowanego w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Listopad 2014 r., aktualizacja częściowa

Aktualizacja informatora w ramach projektu „Od wykluczenia do integracji - w obronie podstawowych praw osób z autyzmem” realizowanego przy wsparciu Szwajcarii w ramach szwajcarskiego programu współpracy z nowymi krajami członkowskimi Unii Europejskiej.
sierpień 2013 r., aktualizacja częściowa

Informator dla rodziców osób z autyzmem województwo śląskie 2009 r.

edycja pierwsza, grudzień 2009 r.

Aktualizacja Informatora w ramach Projektu „Prowadzenie poradnictwa psychologicznego, socjalno-prawnego oraz udzielanie informacji o uprawnieniach i usługach na rzecz osób z autyzmem i ich rodzin” współfinansowanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
listopad 2012 r.

PRZED DIAGNOZĄ	3
PO DIAGNOZIE.....	5
I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE.....	5
POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO.....	5
PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM.....	7
PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE.....	8
PORADNIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO.....	8
PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	9
PRYWATNE PLACÓWKI DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE.....	11
II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI.....	13
ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH.....	13
WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU.....	18
PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM.....	21
III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ.....	44
SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE.....	44
ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE - ZASIŁEK CELOWY.....	45
PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE.....	46
IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN.....	47
ZASIŁEK PIELĘGNACYJNY.....	47
ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI.....	49
ŚWIADCZENIE PIELĘGNACYJNE.....	56
SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY.....	58
V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI	60
TRYB ORZEKANIA.....	60
LEGITYMACJE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ.....	63
UŁGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ.....	63
VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON.....	64
TURNUS REHABILITACYJNY.....	64
DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH.....	68
VII. WSPARCIE DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM.....	69
ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY.....	69
WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ.....	74
ZAKŁADY AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ.....	79
VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	81
SPIS ORGANIZACJI W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM.....	81

PRZED DIAGNOZĄ

– podejrzenie autyzmu lub innych całościowych zaburzeń rozwojowych

Z badań wynika,
że w większości przypadków
pierwszy niepokój i podejrzenie,
że rozwój dziecka nie jest prawidłowy,
sygnalizują rodzice.

Jest to oczywiste ze względu na charakter zaburzeń autystycznych – są to zaburzenia relacji i porozumiewania się z innymi osobami oraz tendencja do nietypowych, dziwnych, stereotypowych zachowań i zainteresowań, ograniczenie różnorodności zabawy. Wczesne oznaki takich nieprawidłowości rozwojowych są najbardziej zauważalne w naturalnych relacjach i sytuacjach domowych, rodzinnych. Dlatego pierwsi spostrzec je mogą rodzice.

Niekiedy sygnał wypytywa od członków dalszej rodziny, opiekunek, lekarzy, wychowawców przedszkolnych, psychologów lub innych osób mających kontakt z dzieckiem. W przypadku takich podejrzeń, warto szybko zgłosić się na wizytę do specjalistycznego ośrodka (Poradni dla Dzieci z Autyzmem) z prośbą o ocenę rozwoju dziecka (szybko z tego względu, że oczekiwanie na termin wizyty może być długie). W większości tego rodzaju placówek, również finansowanych przez NFZ, **nie jest wymagane skierowanie**. Jeżeli jego przedstawienie jest wymagane, poproś o nie lekarza rodzinnego lub pediatrę w Twojej Poradni podstawowej opieki zdrowotnej.

Informacje o placówkach, w których możesz uzyskać pomoc diagnostyczną, znajdziesz w rozdziale ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

■ **WAŻNE INFORMACJE** ► Twoje dziecko i Ty potrzebujecie konkretnej oceny prawidłowości rozwoju dziecka – wykluczenia lub potwierdzenia zaburzeń – przez postawienie rozpoznania zgodnego z kryteriami diagnostycznymi obowiązującej w Polsce klasyfikacji Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10 (*patrz ramka z wykazem rozpoznań CAŁOŚCIOWYCH ZABURZEŃ ROZWOJOWYCH*).

CAŁOŚCIOWE ZABURZENIA ROZWOJOWE

Wykaz rozpoznań według obowiązującej w Polsce Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD-10

F 84 Całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.0 Autyzm dziecięcy

F 84.1 Autyzm atypowy

F 84.2 Zespół Retta

F 84.3 Inne dziecięce zaburzenia dezintegracyjne

F 84.4 Zaburzenia hiperkinetyczne z towarzyszącym upośledzeniem umysłowy i ruchami stereotypowymi

F 84.5 Zespół Aspergera

F 84.8 Inne całościowe zaburzenia rozwojowe

F 84.9 Całościowe zaburzenia rozwojowe, nieokreślone

W przypadkach trudnych diagnostycznie może to być początkowo rozpoznanie wstępne, do dalszej obserwacji i weryfikacji diagnozy w ciągu kilku miesięcy. Placówka, stawiająca rozpoznanie wstępne, powinna wskazać jak i gdzie kontynuować postępowanie diagnostyczne.

W przypadku występowania nieprawidłowości w rozwoju, przedłużenie procesu stawiania ostatecznej diagnozy nie powinno odraczać podjęcia oddziaływań terapeutycznych.

Ze względu na ewentualną potrzebę zapewnienia dziecku odpowiednich świadczeń zdrowotnych, edukacyjnych i pomocy społecznej, konieczne jest uzyskanie **potwierdzenia rozpoznania w formie pisemnego zaświadczenia.**

■ **UWAGA** ► Opisany wyżej proces diagnostyczny dotyczy ustalenia rozpoznania rozumianego w sensie medycznym, to znaczy czy w przypadku Twojego dziecka występuje lub nie występuje autyzm dziecięcy bądź inne całościowe zaburzenie rozwojowe (ze spektrum autyzmu). Taka diagnoza w terminologii medycznej określana jest jako **diagnoza nozologiczna** (oznacza rozpoznanie konkretnej jednostki chorobowej lub zespołu zaburzeń zgodnie z kryteriami diagnostycznymi klasyfikacji ICD-10).

Oprócz diagnozy nozologicznej niezbędne jest również dokonanie **diagnozy funkcjonalnej** Twojego dziecka. **Diagnoza funkcjonalna** określa poziom rozwojowy dziecka we wszystkich istotnych funkcjach, m.in. ruchowych, percepcyjnych, poznawczych, porozumiewania się z otoczeniem, w odniesieniu do inwentarzy prawidłowego rozwoju. Dokonywana jest przy pomocy odpowiednich skal i testów. Najczęściej stosowanym narzędziem diagnostycznym dla dzieci z autyzmem jest PEP-R (Profil Psychoedukacyjny wg E. Schoplera), a dla młodzieży i dorosłych z autyzmem – jego odpowiednia do wieku wersja AAPEP (lub nowsza TTAP). Diagnoza funkcjonalna jest podstawą do tworzenia **indywidualnych planów i programów terapeutycznych oraz edukacyjnych** dla dzieci i młodzieży z autyzmem. Powinna być cyklicznie ponawiana w miarę rozwoju dziecka. Jest podstawą kompleksowego postępowania terapeutycznego. Dlatego jest niezbędna w następujących etapach po diagnozie nozologicznej.

PO DIAGNOZIE

Jeżeli w wyniku postępowania diagnostycznego podejrzenie zaburzeń rozwoju u Twojego dziecka zostało potwierdzone, jeżeli rozpoznano u niego autyzm dziecięcy, Zespół Aspergera lub inne całościowe zaburzenie rozwojowe to:

twoje dziecko powinno zostać jak najszybciej objęte pomocą terapeutyczną, rehabilitacyjną i edukacyjną.

Składają się na nią świadczenia zdrowotne, edukacyjne (dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi) oraz pomocy społecznej, które przedstawiamy w kolejnych rozdziałach Informatora.

■ **UWAGA** ►► Z interwencją terapeutyczną nie można czekać również w przypadku przedłużania się procesu diagnostycznego.

Może mieć miejsce sytuacja, w której ze względu na trudności diagnostyczne po pierwszych wizytach nie zostało jeszcze postawione ostateczne, jednoznaczne rozpoznanie. Niezbędna jest wówczas dłuższa obserwacja, kontynuacja postępowania diagnostycznego. Jednak jeżeli diagnoza wstępna potwierdza podejrzenie całościowych zaburzeń rozwojowych, konieczne jest podjęcie oddziaływań terapeutycznych i rehabilitacyjnych bezzwłocznie, na podstawie wstępnego rozpoznania, nie czekając na potwierdzenie ostatecznej diagnozy.

I. ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE I REHABILITACYJNE

■ POMOC W RAMACH UBEZPIECZENIA ZDROWOTNEGO

System opieki zdrowotnej w Polsce powinien obejmować pomocą specjalistyczną osoby z autyzmem. Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ) zawiera umowy na świadczenie usług zdrowotnych dla osób z autyzmem i innymi pokrewnymi zaburzeniami rozwojowymi. Usługi te są kontraktowane w ramach Poradni dla Osób z Autyzmem. Także Poradnie Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży mogą zaktraktować świadczenia zdrowotne dla osób z autyzmem, jeżeli prowadzą odpowiednie programy terapeutyczne dla tych osób. NFZ zawiera kontrakty na świadczenia Poradni dla Osób z Autyzmem również z niepublicznymi poradniami (niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej NZOZ), prowadzonymi przez organizacje pozarządowe (stowarzyszenia i fundacje) oraz podmioty prywatne.

- **UWAGA** ► Twoje dziecko może skorzystać ze świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, jeżeli odprowadzane są składki zdrowotne za dziecko (powinno być ono zgłoszone do ubezpieczenia). Korzystając ze służby zdrowia w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, należy przedstawić dowód ubezpieczenia.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do świadczeń zdrowotnych

(odległy termin wizyty, brak miejsc, brak specjalistycznych placówek zdrowotnych dla osób z autyzmem) skargi możesz kierować do:

Biura Działu Skarg i Wniosków Świadczeniobiorców Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia

ul. gen. Jankego 15a, 40-615 Katowice tel. (032) 735 05 90, 735 05 63, 735 05 13, 735 05 16, 735 05 82, 735 05 45, 735 17 00, 735 19 00 (poniedziałek-piątek godz. 8.00-16.00)

Działu Skarg i Wniosków przy Centrali Narodowego Funduszu Zdrowia

ul. Grójecka 186, 02-390 Warszawa, tel. (022) 572 61 55, 572 61 95

Biura Rzecznika Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa, sekretariat: tel. (022) 532 82 50, fax (022) 532 82 30
ogólnopolska bezpłatna infolinia: 800 190 590 (poniedziałek – piątek 9.00-21.00)
e-mail: sekretariat@bpp.gov.pl
www.bpp.gov.pl

Fundacji Instytut Praw Pacjenta i Edukacji Zdrowotnej

ul. Nowogrodzka 62a lok. 315, 02-002 Warszawa, tel. (022) 474 15 22, 331 77 51, fax (022) 474 15 23
e-mail: kontakt@prawapacjenta.eu
<http://www.prawapacjenta.eu/>

Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń zdrowotnych może być:

- dla osoby zatrudnionej na podstawie umowy o pracę – druk ZUS RMUA wydawany przez pracodawcę, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja ubezpieczeniowa wraz z aktualnym wpisem i pieczętką (wpis ten ważny jest tylko miesiąc),
- dla osoby prowadzącej działalność gospodarczą – aktualny dowód wpłaty składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- dla osoby ubezpieczonej w KRUS – legitymacja KRUS wraz z dowodem wpłaty ostatniej składki na ubezpieczenie społeczne,
- dla emerytów i rencistów – legitymacja emeryta lub rencisty lub aktualny odcinek emerytury lub renty,
- dla osoby bezrobotnej – aktualne zaświadczenie z Urzędu Pracy,
- dla osoby ubezpieczonej dobrowolnie – umowa zawarta z NFZ wraz z aktualnym dowodem opłaty składki,
- dla członka rodziny osoby ubezpieczonej – dowód opłacenia składki zdrowotnej przez osobę, która zgłosiła członków rodziny do ubezpieczenia zdrowotnego, legitymacja rodzinna z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualną datą i pieczętką płatnika lub ZUS, aktualne zaświadczenie z zakładu pracy, legitymacja emeryta lub rencisty z wpisanymi członkami rodziny wraz z aktualnym odcinkiem emerytury lub renty; w przypadku członków rodziny – dzieci, które ukończyły 18 r.ż., dodatkowo należy przedstawić dokument potwierdzający fakt kontynuacji nauki (do 26 r.ż.) lub dokument potwierdzający znaczny stopień niepełnosprawności.

■ **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, które poradnie zawarły kontrakt

z Narodowym Funduszem Zdrowia na leczenie osób z autyzmem można uzyskać:

- dzwoniąc do **Informacji Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia** - tel. (032) 735 19 00, (032) 735 16 00

- na stronie internetowej Śląskiego Oddziału NFZ: **www.nfz-katowice.pl** – zakładka:

Gdzie się leczyć » Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień

<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Provider/Index?ROK=2015&OW=12&ServiceType=04&Code=&Name=&City=&Nip=&Regon=&Product=%C5%9Bwiadczenia+dla+os%C3%B3b+z+autyzmem&OrthopedicSupply=false>

PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM
DZIAŁAJĄCE W RAMACH PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA
KTÓRE MAJĄ W 2015 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

BRAK

NIEPUBLICZNE ZAKŁADY OPIEKI ZDROWOTNEJ:
PORADNIE DLA OSÓB Z AUTYZMEM,
KTÓRE MAJĄ W 2015 R. ZAWARTY KONTRAKT Z NFZ

BRAK

PORADNIE PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNE

Bielsko-Biała

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3

ul. Słowackiego 45, 43-300 Bielsko-Biała, tel./ fax (033) 812 57 69
<http://www.ppp3.mzo.bielsko.pl/>

Poradnia Specjalistyczna dla Dzieci i Młodzieży z Wadą Wzroku, Słuchu i Autyzmem

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek.- czwartek: 8.00-18.00,
piątek: 9.00-15.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwojowe
- orientacyjny czas oczekiwania:** około 2 tyg.
- kryteria zapisów:** dzieci do 7 roku życia, z powiatów bielskiego, pszczyńskiego i cieszyńskiego

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- dla dzieci niepełnosprawnych i zagrożonych niepełnosprawnością, w tym z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, w ramach zespołu wczesnego wspomagania
- zajęcia terapeutyczne indywidualne i grupowe, konsultacje psychologiczne, integracja sensoryczna
- specjaliści: psycholog, pedagog, logopeda, fizjoterapeuta
- orientacyjny czas oczekiwania:** od tygodnia do kilku miesięcy w zależności od
- kryteria wiekowe:** dzieci do 7 roku życia

Uwaga: terapia tylko dla dzieci z terenu Bielska-Białej

PORADNIE ZDROWIA PSYCHICZNEGO

Częstochowa

Specjalistyczno-Diagnostyczny Ośrodek Zdrowia

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci

ul. Sobieskiego 84, 42-200 Częstochowa, tel./ fax (034) 324 41 55, 365 65 61,
365 66 55

e-mail: sdoz@pawelczak.com

http://www.pawelczak.com/

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
rejestracja poniedziałek-piątek 8.00-20.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, zespół Aspergera i inne zaburzenia ze spektrum autyzmu
- diagnoza całościowa: nozologiczna i funkcjonalna

orientacyjny czas oczekiwania: ok. 2 tygodni

kryteria zapisów: dzieci

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- terapia według indywidualnych programów terapeutycznych;
- terapia behawioralna
- Metoda Opcji
- praca stymulacyjna
- specjaliści: psycholodzy, psychiatry dziecięcy, pedagodzy, logopedzi, terapeuci zajęciowi

orientacyjny czas oczekiwania: ok. 2 tygodni

kryteria wiekowe: dzieci

Gliwice

NZOZ Feniks

Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży

ul. Młyńska 8, 44-100 Gliwice, tel. (032) 332 19 36, Infolinia: (032) 375 02 12

e-mail: biuro@nzozeniks.pl

www.nzozeniks.pl

Dni i godziny przyjmowania pacjentów: poniedziałek - piątek 8.00-18.00

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera i inne całościowe zaburzenia rozwojowe
- diagnoza całościowa: nozologiczna i funkcjonalna

orientacyjny czas oczekiwania: 6 miesięcy

kryteria zapisów: do 18 roku życia

Tarnowskie Góry

Wielospecjalistyczny Szpital Powiatowy w Tarnowskich Górach

Poradnia Zdrowia Psychicznego

ul. Pyskowska 49, 42-600 Tarnowskie Góry, tel. (032) 390 82 87

<http://www.wpspa.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
wtorek 11.00-17.00*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera i inne całościowe zaburzenia rozwojowe
- diagnoza nozologiczna i funkcjonalna (w miarę potrzeby)

orientacyjny czas oczekiwania: około 2 miesięcy

kryteria zapisów: do 18 roku życia

INNE PLACÓWKI ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Częstochowa

Częstochowskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Problemami Autyzmu

ul. Glogera 3 lok. 2, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 38 14,

fax (034) 324 38 14

e-mail: cspozpa@wp.pl

www.autyzm.czyst.pl

Świetlica terapeutyczna dla dzieci z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi

ul. Legionów 58, 42-200 Częstochowa, tel. 0693 118 246

e-mail: cspozpa@wp.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek: 7.00-16.00*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- świetlica terapeutyczna dla dzieci z autyzmem, Zespołem Aspergera i innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi
- indywidualizowane programy terapeutyczne, mające na celu ograniczenie i eliminowanie trudnych zachowań, rozwijanie zachowań akceptowanych społecznie oraz pomoc dzieciom w nabywaniu umiejętności poznawczych
- zajęcia grupowe, które mają na celu ułatwienie dzieciom autystycznym nawiązywanie kontaktów społecznych i emocjonalnych z rówieśnikami oraz osobami dorosłymi, a także ich poprawne funkcjonowanie.

kryteria wiekowe: dzieci, młodzież i osoby dorosłe

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, z Autyzmem i Zaburzeniami Pokrewnymi "Daj Mi Czas"

ul. Legionów 58, 42-200 Częstochowa, (034) 324 18 38, 0514 871 371

e-mail: biuro@dajmiczas.pl

www.dajmiczas.pl

Punkt informacyjno-diagnostyczno-konsultacyjny

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
po umówieniu telefonicznym*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- zaburzenia ze spektrum autyzmu, upośledzenie umysłowe
- orientacyjny czas oczekiwania:** brak
kryteria zapisów: brak

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- wszystkie zaburzenia ze spektrum autyzmu
 - konsultacje indywidualne, terapia indywidualna wspomagająca, opracowywanie programów do pracy w domu, konsultacje dla rodziców
- orientacyjny czas oczekiwania:** brak
kryteria wiekowe: brak

Katowice

Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Autystycznych i Ich Rodzin

ul. Sowińskiego 45/46, 40-927 Katowice, tel. (032) 241 58 52, 0692 565 494, 0664 023 979
e-mail: autyzmirodzina@op.pl
www.autyzmirodzina.org

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
po wcześniejszym umówieniu się telefonicznie.*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwojowe
- świetlica socjoterapeutyczna dla osób od 16 roku życia
- integracja sensoryczna,
- terapia pedagogiczne
- zajęcia z neurologopedą
- zajęcia na basenie

orientacyjny czas oczekiwania: w terapii mogą brać udział dzieci aktywnych Członków Stowarzyszenia oraz osoby z terenu Katowic. Zapisy w miarę wolnych miejsc.

kryteria wiekowe: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

PRYWATNE PLACÓWKI DIAGNOSTYCZNO-TERAPEUTYCZNE

Katowice

Centrum Wspomagania Rozwoju PERSEVERE

ul. Kępowa 56, 40-583 Katowice, tel. (032) 724 20 07, 0662 002 244

tel. kom. 0662 002 244

e-mail: info@persevere.pl

www.persevere.pl

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
8.00-20.00: poniedziałek-sobota*

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia ze spektrum autyzmu
- diagnoza całościowa: nozologiczna i funkcjonalna
- diagnoza i terapia odruchów INPP

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwojowe
- opracowywanie indywidualnych programów terapeutycznych
- zalecenia do pracy z dzieckiem w domu
- terapia indywidualna
- terapia grupowa
- terapia metodą krakowską
- terapia neurologopedyczna
- fizjoterapia
- terapia zajęciowa
- EEG Biofeedback
- Metoda Indywidualnej Stymulacji Słuchu dr Johannesesa
- terapia integracji odruchów INPP
- masaż Shantala
- konsultacje z neuropediatrią
- konsultacje z psychologiem
- konsultacje z fizjoterapeutą
- konsultacje psychiatryczne
- konsultacje gastroenterologiczne
- porady dietetyczne
- porady seksuologiczne
- badanie genetyczne we współpracy z Centrum genetyki medycznej GENESIS
- grupa wsparcia dla rodziców i rodzeństwa
- interwencje w sytuacjach trudnych
- zajęcia sportowe

orientacyjny czas oczekiwania: na bieżąco

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

Pro Communications Gabinet Terapii i Rozwoju

ul. Kossak-Szczuckiej 32-32A, 40-578 Katowice, tel. 0601 290 441, 0509 820 438

e-mail: a.nowinska@terapiarozwoj.pl; m.olchowy@terapiarozwoj.pl

<http://www.terapiarozwoj.pl/>

*Dni i godziny przyjmowania pacjentów:
poniedziałek-piątek 8.00-21.00*

Oferowana pomoc:

TERAPIA I REHABILITACJA:

- autyzm, Zespół Aspergera, całościowe zaburzenia rozwojowe, zaburzenia mowy i wady wymowy, trudności w kontaktach społecznych, Zespół Downa, porażenie mózgowe, dysleksja, ADHD/ADD, kłopoty z koncentracją
- treningi słuchowe terapia mowy metodą Tomatisa
- terapia psychologiczno-pedagogiczna
- terapia logopedyczna
- terapia neurologopedyczna
- trening umiejętności społecznych
- neurosensoryczna terapia taktylna według metody dr S. Masgutowej
- integracja sensoryczna
- kinesiotaping
- arteterapia
- muzykoterapia
- Metoda W. Sherborne
- EEG Biofeedback
- RehaCom
- INPP wg Sally Goddard
- play attention
- metoda Warnkego
- gimnastyka mózgu P. Dennisona
- Baby Sings - Migusie®
- masaż Shantala
- NDT-Bobath
- detoksykacja
- konsultacje u psychologa
- warsztaty dla rodziców
- szkolenia dla pedagogów
- szkolenia dla psychologów
- szkolenia dla nauczycieli
- grupy wsparcia dla rodziców

orientacyjny czas oczekiwania: w miarę wolnych miejsc

kryteria zapisów: dzieci, młodzież, osoby dorosłe

Tarnowskie Góry

Specjalistyczna Praktyka lekarska dr n. hum. lek. med. Piotr Gorczyca
Specjalista psychiatra. Specjalista psychiatrii dzieci i młodzieży.
ul. Pyskowicka 47, 42-617 Tarnowskie Góry, 0 604 456 315
e-mail: gormasp@o2.pl

Dni i godziny przyjmowania pacjentów: poniedziałki i wtorki 18.00-20.00

Oferowana pomoc:

DIAGNOSTYKA:

- autyzm, Zespół Aspergera, inne zaburzenia ze spektrum autyzmu

orientacyjny czas oczekiwania: brak

kryteria zapisów: brak

II. POMOC OFEROWANA W RAMACH SYSTEMU EDUKACJI

■ ŚWIADCZENIA PORADNI PSYCHOLOGICZNO-PEDAGOGICZNYCH

Poradnie wydają orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego niezbędne w przedszkolach i szkołach oraz opinie o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju, udzielają też pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom i ich rodzinom.

Do zadań poradni psychologiczno-pedagogicznych należy m.in. terapia zaburzeń rozwojowych, pomoc uczniom w dokonywaniu wyboru kierunku kształcenia, zawodu i planowaniu kariery zawodowej, pomoc rodzicom i nauczycielom w diagnozowaniu i rozwijaniu potencjalnych możliwości oraz mocnych stron uczniów, wspomaganie wychowawczej i edukacyjnej funkcji rodziny oraz szkoły.

Poradnie wydają opinie w sprawach dotyczących m.in.:

- wcześniejszego przyjęcia dziecka do szkoły podstawowej oraz odroczenia rozpoczęcia spełniania obowiązku szkolnego,
- dostosowania wymagań edukacyjnych, wynikających z programu nauczania, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom,
- zwolnienia ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego,
- przystąpienia ucznia lub absolwenta z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się odpowiednio do: sprawdzianu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej, egzaminu przeprowadzanego w ostatnim roku nauki w gimnazjum, egzaminu maturalnego lub egzaminu potwierdzającego kwalifikacje zawodowe, w warunkach i formie dostosowanych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia lub absolwenta.

Pomoc oferowana w ramach poradni psychologiczno-pedagogicznych jest bezpłatna.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 ., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad
działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni
specjalistycznych (Dz. U. Nr 228, poz. 1488)*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dotyczące poradni psychologiczno-pedagogicznych powinny znajdować się w starostwie w Wydziale Edukacji (Oświaty) oraz w analogicznym wydziale Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy. Informacji tych można także szukać w Kuratorium Oświaty.

W województwie śląskim wykaz poradni psychologiczno-pedagogicznych można znaleźć na stronie internetowej Kuratorium Oświaty w Katowicach:
<http://app.kuratorium.katowice.pl/>

► ► **Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne:**

Bielsko-Biała

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3
Poradnia Specjalistyczna dla Dzieci z Wadą Słuchu, Wzroku i Autyzmu
ul. Słowackiego 45, 43-300 Bielsko-Biała, tel./ fax (033) 812 57 69
www.ppp3.bip.mzo.bielsko.pl

*Uwaga: poradnia obejmuje zasięgiem miasto Bielsko-Biała,
powiat bielski, cieszyński i żywiecki.*

Bytom

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna
ul. Dr Józefa Rostka 16, 41-902 Bytom, tel. (032) 281 94 05, 281 94 06
e-mail: porady@ppp.bytom.pl
www.ppp.bytom.pl

Chorzów

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna dla Dzieci i Młodzieży
ul. Św. Pawła 11, 41-500 Chorzów, tel./fax (032) 241 54 39, 770 01 57
e-mail: porpsyped-sekretariat@o2.pl
www.ppp.chorzow.pl

Częstochowa

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3

ul. Spadzista 13, 42-200 Częstochowa, tel./ fax (034) 363 25 50,
tel. kom. 0533 300 136
e-mail: pppp3@edukacja.czystochowa.pl
www.poradnia3.czyst.pl

Gliwice

opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Warszawska 35a, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 05 69
e-mail: pppum-gliwice@oswiata.org.pl
www.poradnia.gliwice.pl

Katowice

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Specjalistyczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Sokolska 26,40-086 Katowice, tel. (032) 259 95 83, 259 95 86
e-mail: sPPP_centrum@wp.pl
www.um.katowice.pl/strony/sPPP/index.htm

Ruda Śląska

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Bolesława Chrobrego 6, 41-717 Ruda Śląska, tel./fax (032) 248 73 06
e-mail: pppsekretariat@terasoft.pl
www.ppprudaslaska.pl

Rybnik

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

ul. Kościuszki 55, 44-200 Rybnik, tel. (032) 422 39 35
e-mail: ppprybnik@gmail.com
www.ppprybnik.home.pl

Świętochłowice

w celu uzyskania orzeczenia lub opinii należy zgłosić się do poniższej Poradni, która wydaje skierowania do specjalistycznej Poradni w Katowicach:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Sądowa 1, 41-605 Świętochłowice, tel. (032) 245 49 10
e-mail: ppp_ed.@poczta.onet.pl
www.ppp.swietochlowice.pl

Zabrze

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. 3 Maja 91, 41-800 Zabrze, tel./fax. (032) 271 19 51, 370 22 40,
tel. kom. 0 883 315 363
e-mail: pppzabrze1@op.pl
www.pppzabrze.pl

powiat będziński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. 11 Listopada 5, 42-500 Będzin, tel./ fax (032) 267 44 01, tel. kom. 0507 096 131
e-mail: bedzin@ppp.bedzin.pl
www.ppp.bedzin.pl

powiat bieruńsko-lędziński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Granitowa 130, 43-155 Bieruń, tel. (032) 216 36 90
www.poradnia.powiatbl.pl

powiat częstochowski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Tkacka 5, 42-200 Częstochowa, tel./ fax (034) 322 92 01
e-mail: poradniap@czestochowa.powiat.pl
www.czestochowa.powiat.pl/kosma/czestochowa.powiat.pl/poradnia

powiat gliwicki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Kosmonautów 5a, 44-194 Knurów, tel./ fax (032) 235 14 76
e-mail: poradniaknurow@wp.pl
www.pppknurow.drl.pl

powiat lubliniecki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Publiczna

ul. Sobieskiego 9, 42-700 Lubliniec, tel./ fax (034) 356 29 66,
tel. kom. 0785 926 040
e-mail: pppp.lc@wp.pl
www.ppppl.pl

powiat myszkowski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Publiczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Partyzantów 21, 42-300 Myszków, tel./ fax (034) 313 03 67

e-mail: ppppmysz@interia.pl

www.ppppmyszkow.czt.pl

powiat pszczyński

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Zamenhofa 5, 43-200 Pszczyna, tel./ fax (032) 210 37 16

e-mail: ppped@pped.pl

www.ppped.pl

powiat raciborski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Jana 14, 47-400 Racibórz, tel. (032) 415 35 47

e-mail: ppraciborz@op.pl

www.ppp-raciborz.pl

powiat rybnicki

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. 3 Maja 4, 44-230 Czerwionka-Leszczyzny, tel. (032) 431 12 67

e-mail: ppp@powiatrybnicki.pl

www.poradnia-czerwionka.pl

powiat tarnogórski

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowskich Górach

Oddział w Radzionkowie

ul. Knosały 113 (budynek Zespołu Szkół Techniczno-Humanistycznych),
41-922 Radzionków, tel./ fax (032) 289 52 24

e-mail: pppptgr@neostrada.pl

www.poradniatg.pl

powiat zawierciański:

orzeczenia i opinie dla dzieci z autyzmem wydaje:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Parkowa 2, 42-400 Zawiercie, tel./ fax (032) 672 23 83

e-mail: sekretariat@poradnia.zawiercie.powiat.pl

www.poradniapsychped.webpark.pl

■ WCZESNE WSPOMAGANIE ROZWOJU

Pomoc ta organizowana jest dla małych dzieci (od urodzenia do momentu pójścia do szkoły, zazwyczaj do 7 roku życia). Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci ma na celu pobudzenie psychoruchowego i społecznego rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności, do podjęcia nauki w szkole.

Wczesne wspomaganie może być organizowane w przedszkolu, w szkole podstawowej, w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, w publicznej i niepublicznej poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, jeżeli mają one możliwość realizacji wskazań zawartych w opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, w szczególności dysponują środkami dydaktycznymi i sprzętem, niezbędnymi do prowadzenia wczesnego wspomaganie. Jednak nie wszystkie ww. placówki prowadzą wczesne wspomaganie rozwoju.

Pomoc ta oferowana jest przez zespół specjalistów, w skład którego wchodzi osoby posiadające przygotowanie do pracy z małymi dziećmi z zaburzoną psychoruchowo: oligofrenopedagog, tyflopadałóg lub surdopadałóg, psycholog, logopeda, inni specjaliści – w zależności od potrzeb dziecka i jego rodziny.

Zespół ten ustala kierunki pracy z dzieckiem oraz harmonogram podejmowanych działań w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka oraz wsparcia jego rodziny. Poza tym do jego zadań należy: nawiązanie współpracy z zakładem opieki zdrowotnej lub ośrodkiem pomocy społecznej w celu zapewnienia dziecku rehabilitacji, terapii lub innych form pomocy, opracowanie i realizacja indywidualnego programu pracy z dzieckiem i jego rodziną, analiza skuteczności pomocy udzielanej w ramach wczesnego wspomaganie. Zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie organizowane są w wymiarze od 4 do 8 godzin w miesiącu.

■ **UWAGA** ►► Ze względu na bardzo małą liczbę godzin przewidzianą w ramach Wczesnego Wspomaganie Rozwoju (od jednej do dwóch godzin tygodniowo) forma ta może być jedynie uzupełnieniem podstawowych form terapii dla dzieci z autyzmem i innymi całościowymi zaburzeniami rozwoju.

Aby dziecko mogło skorzystać z tego rodzaju wsparcia, musi mieć wydaną opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju. Opinie te wydają publiczne i niepubliczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne.

Pomoc oferowana w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju jest bezpłatna.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11.XI.2013 r.
w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz.U.2013 r., nr 1257)*

■ **Gdzie szukać informacji?** ►► Przede wszystkim postaraj się dotrzeć do publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Twoim mieście lub powiecie. Tam można dowiedzieć się o placówkach oświatowych, w których jest prowadzone wczesne wspomaganie rozwoju dziecka. Informacje te powinny znajdować się także w Wydziale Edukacji (Oświaty) Urzędu Miasta lub Urzędu Gminy oraz w analogicznym wydziale w starostwie powiatu.

w Bielsku-Białej

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 3

Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka

ul. Bystrzańska 37, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 811 82 12

www.ppp3.bip.mzo.bielsko.pl

w Bytomiu

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Dr Józefa Rostka 16, 41-902 Bytom, tel. (032) 281 94 05, 281 94 06

e-mail: porady@ppp.bytom.pl

<http://www.ppp.bytom.pl/>

w Częstochowie

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna nr 3

ul. Spadzista 13a, 42-200 Częstochowa, tel./ fax (034) 363 25 50,

tel. kom. 0533 300 136

e-mail: pppp3@edukacja.czystochowa.pl

<http://www.poradnia3.czyst.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 23 im. Janusza Korczaka w Częstochowie

ul. Legionów 58, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 18 38

e-mail: sekretariat@zss23.edu.pl; zss23@edukacja.czystochowa.pl

<http://zss23.edu.pl/>

w Katowicach

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Niepubliczny Specjalny Punkt Przedszkolny Błękitna Kraina

ul. Kossak-Szczuckiej 32, 40-578 Katowice, tel. 0601 290 441, 0509 820 438

e-mail: a.nowinska@terapiarozwoj.pl

<http://www.terapiarozwoj.pl/przedszkole/spp.php>

w Rudzie Śląskiej

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Miejskie Przedszkole Nr 43 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Drozdów 6, 41-705 Ruda Śląska, tel. (032) 242 77 43

Zespół Szkół Specjalnych Nr 3 im. Św. Łukasza

ul. Sygietyńskiego 6, 41-710 Ruda Śląska, tel. (032) 340 00 10

w Rybniku

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Kościuszki 55, 44-200 Rybnik, tel. (032) 422 39 35

e-mail: ppp_educacja@um.rybnik.pl

w Sosnowcu

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Zespół Szkół Specjalnych Nr 4

ul. Franciszkańska 5A, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 291 74 67

e-mail: gim23@sosnowiec.edu.pl

<http://www.zss4.sosnowiec.pl/>

w Zabrze

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Centrum Edukacji i Rehabilitacji

ul. Wyciska 5, 41-806 Zabrze, tel. (032) 271 43 52, fax (032) 277 00 53

e-mail: sekretariat.ceir.zabrze@op.pl

<http://www.ztr.zabrze.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 41

ul. M. Konopnickiej 3, 41-800 Zabrze, tel./fax (032) 271 02 15

e-mail: zss41zabrze@poczta.onet.pl

<http://www.zss.edu.pl/>

w powiecie będzińskim

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Ignacego Krasickiego 17, 42-500 Będzin, tel/ fax (032) 267 44 01

w powiecie bieruńsko-łędzkim

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

Punkt zamiejscowy

ul. Granitowa 130, 43-155 Bieruń, tel. (032) 216 36 90

Przedszkole Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Hołodunowska 20, 43-143 Łędziny, tel. (032) 216 60 60

e-mail: mp2ledziny@onet.eu

<http://mp2ledziny.edupage.org/about/>

w powiecie cieszyńskim

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

ul. Mickiewicza 13, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 858 13 64, fax (033) 858 13 63

w powiecie pszczyńskim

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Zamenhofska 5, 43-200 Pszczyna, tel./ fax (032) 210 37 16

e-mail: ppped@pped.pl

<http://www.ppped.pl/>

w powiecie raciborskim

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących im. Marii Grzegorzewskiej

ul. Karola Miarki 4, 47-400 Racibórz, tel./fax: (032) 415 30 01

www.oswnis.pl, e-mail: oswnis.sekretariat@wp.pl

w powiecie zawierciańskim

wczesne wspomaganie rozwoju dla dzieci z autyzmem prowadzi:

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ul. Parkowa 2, 42-400 Zawiercie, tel./ fax (032) 672 23 83

e-mail: poradniapsychped@wp.pl; sekretariat@poradnia.zawiercie.powiat.pl

Przedszkole Nr 7 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Sienkiewicza 60, 42-400 Zawiercie, tel. (032) 671 05 99

■ PLACÓWKI PRZEDSZKOLNE I SZKOLNE DLA DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem, z zespołem Aspergera i innymi zaburzeniami rozwojowymi w wieku przedszkolnym i szkolnym mają prawo do otrzymania orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. O jego wydanie wnioskuje rodzice.

Orzeczenie to jest wydawane dla dzieci i młodzieży, które wymagają stosowania specjalnej organizacji nauki i metod kształcenia. Na tej podstawie przedszkole lub szkoła dostosowuje warunki i formy nauczania do potrzeb dziecka określonych w orzeczeniu. Prawo oświatowe gwarantuje dzieciom i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi możliwość uczęszczania do wszystkich typów przedszkoli i szkół: ogólnodostępnych (tzw. masowych), integracyjnych, z oddziałami integracyjnymi, specjalnych, z oddziałami specjalnymi.

Placówka oświatowa, do której uczęszcza dziecko, ma zapewnić mu realizację zaleceń określonych w orzeczeniu. Uczeń taki ma także prawo do dostosowania treści nauczania, a co za tym idzie – dostosowania systemu jego oceniania. Orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci i młodzieży z autyzmem wydają poradnie psychologiczno-pedagogiczne wskazane przez kuratora oświaty.

Jeżeli stan zdrowia dziecka znacznie utrudnia lub uniemożliwia uczęszczanie do szkoły (w tym do kl. 0), może być wydane orzeczenie o nauczaniu indywidualnym. Zajęcia te mogą być organizowane w domu rodzinnym, szkole lub w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym. Możliwe jest także wprowadzanie ucznia na zajęcia z innymi dziećmi, z klasą.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tj. Dz. U. z 2004 r., nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach (Dz.U.2010.228.1489),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U.2010.228.1490),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. z 2008 r., nr 173, poz. 1072),
Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 18 września 2008 r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2008 r., nr 175, poz. 1086).*

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o przedszkolach i szkołach integracyjnych można znaleźć w Urzędzie Gminy (Miasta) oraz w Kuratorium Oświaty. Informacje o szkołach specjalnych znajdują się w starostwach powiatu i w Kuratoriach Oświaty.

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem dostępu do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, przedszkola, szkoły, poradni psychologiczno-pedagogicznej możesz kontaktować się z:

- wójtem, burmistrzem, prezydentem miasta odpowiedzialnym za sprawy edukacji,
- starostą odpowiedzialnym za sprawy edukacji (jeżeli chodzi o szkoły specjalne, poradnie psychologiczno – pedagogiczne).

Jeżeli przedszkole, szkoła, poradnia psychologiczno-pedagogiczna łamie prawa ucznia (nie realizuje zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego, nie organizuje zajęć rewalidacyjnych dla uczniów niepełnosprawnych, nie dostosowuje programu nauczania do potrzeb dziecka z orzeczoną potrzebą kształcenia specjalnego), możesz kontaktować się z Rzecznikiem Praw Ucznia (osobą odpowiedzialną za kształcenie uczniów niepełnosprawnych) w:

Kuratorium Oświaty w Katowicach

ul. Jagiellońska 25, 40-032 Katowice, tel. (032) 207 74 37, 207 74 38
e-mail:kancelaria@kuratorium.katowice.pl

lub delegaturą Kuratorium Oświaty na Twoim terenie:

Delegatura w Bielsku-Białej

ul. Piastowska 44, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 812 26 45, (033) 822 81 75
e-mail: bielsko@kuratorium.katowice.pl

Delegatura w Bytomiu

ul. Smolenia 25, 41-902 Bytom, tel. (032) 387-05-92, (032) 387-05-97
e-mail: bytom@kuratorium.katowice.pl

Delegatura w Częstochowie

ul. Sobieskiego 7, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 378 20 00, (034) 378 23 34
fax. (034) 324-54-71, e-mail: czestochowa@kuratorium.katowice.pl

Delegatura w Gliwicach

ul. Warszawska 35, 44-102 Gliwice, tel. (032) 231 29 41, (032) 231 29 41
e-mail: gliwice@kuratorium.katowice.pl

Delegatura w Rybniku

ul. 3-go Maja 27, 44-200 Rybnik, tel. (032) 422 38 02, fax (032) 422 38 02
e-mail: rybnik@kuratorium.katowice.pl

Delegatura w Sosnowcu

ul. Krzywa 2, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 265-51-30, fax (032) 266 60 40
e-mail: sosnowiec@kuratorium.katowice.pl

■ SZKOŁY PUBLICZNE, W KTÓRYCH UCZĄ SIĘ DZIECI Z AUTYZMEM

Dzieci z autyzmem mają prawo uczęszczać do wszystkich placówek edukacyjnych (ogólnodostępnych, integracyjnych, specjalnych).

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA SPECJALNE:

Bielsko-Biała

Przedszkole Nr 38

ul. Grażyny 19 , 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 811 69 01, tel. kom. 0515 228 470
e-mail: p38bielsko@wp.pl
<http://www.przedszkole38.ugu.pl/>

- 4 oddziały dla dzieci z autyzmem, oddziały dla dzieci z innymi niepełnosprawnościami, oddziały ogólnodostępne
- integracja włączająca w oddziałach ogólnych
- terapia logopedyczna, psychologiczna, zajęcia korekcyjno-kompensacyjne, gimnastyka korekcyjno-kompensacyjna

Szkoła Podstawowa Nr 17 Specjalna

ul. Krasińskiego 17, 43-300 Bielsko-Biała, tel./ fax (033) 812 46 09

e-mail: sp17@op.pl; sp17sekretariat@op.pl

www.sp17bb.c0.pl

- klasy dla uczniów z autyzmem sprzężonym z upośledzeniem umysłowym (liczące do 4 uczniów)

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 2

Szkoła Podstawowa Nr 35

Gimnazjum Nr 19

ul. Filarowa 52, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 810 05 34

Zespół Szkół dla Dzieci Nieślyszących

Szkoła Podstawowa Nr 39 Specjalna dla Dzieci Nieślyszących

Gimnazjum Nr 18 Specjalne dla Dzieci Nieślyszących

ul. Kamienicka 11A, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 812 53 08

e-mail: zsddn@poczta.onet.pl

<http://www.zsddn.fc.pl/>

Bytom

Przedszkole Nr 4 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Bolesława Prusa 35, 41-902 Bytom, tel. (032) 281 61 59

Zespół Szkół Specjalnych nr 3

Szkoła Podstawowa Nr 17 Specjalna

Gimnazjum Nr 16 Specjalne

ul. Konstytucji 20-22, 41-905 Bytom, tel. (032) 387 59 37

e-mail: zs3bytom@op.pl

<http://www.zss3bytom.com.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 5

Szkoła Podstawowa Nr 39 Specjalna

Gimnazjum Nr 18 Specjalne

Pl. Słoneczny 1, 41-908 Bytom, tel. (032) 286 35 57

e-mail: zssnr5bytom@interia.pl

<http://www.zsn5.republika.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych nr 6

Szkoła Podstawowa Nr 40 Specjalna

Gimnazjum Nr 19 Specjalne

ul. Orłąt Lwowskich 12B, 41-902 Bytom, tel. (032) 281 18 27

Zespół Szkół Specjalnych Nr 7

Szkoła Podstawowa Nr 40 Specjalna

Gimnazjum Nr 19 Specjalne

ul. Chrobrego 13, 41-902 Bytom, tel. (032) 281 10 36

Chorzów

Zespół Szkół Specjalnych Nr 2 im. Jana Brzechwy

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 33

Gimnazjum Specjalne Nr 13

ul. Dyrekcyjna 3, 41-506 Chorzów, tel. (032) 246 26 12

e-mail: zs2chorzow@interia.pl; zs2kancelaria@wp.pl; zs2brzechwa@gmail.com

<http://www.zs2brzechwa.republika.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 3

Szkoła Podstawowa Nr 26 Specjalna

Gimnazjum Specjalne Nr 14

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Przesposabiająca do Pracy

ul. 3-go Maja 16, 41-500 Chorzów, tel. (032) 241 03 37

e-mail: zsschorzow@o2.pl

<http://zss3chorzow.edupage.org/>

Częstochowa

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy Nr 5

Przedszkole Specjalne Nr 5

Szkoła Podstawowa Nr 5

ul. Słowackiego 35, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 368 30 72

www.sosw5.edukacja.czestochowa.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 23 im. Janusza Korczaka

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 23

- oddziały dla uczniów z autyzmem

Gimnazjum Specjalne Nr 25

- oddziały dla uczniów z autyzmem

Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy Nr 3

- oddziały dla uczniów z autyzmem

ul. Legionów 58, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 18 38, 361 29 33

e-mail: sekretariat@zss23.edu.pl; j.miekina@zss23.edu.pl; d.digiusto@zss23.edu.pl;

b.papalska@zss23.edu.pl

<http://zss23.edu.pl>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 28

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 28

Gimnazjum Specjalne

ul. Św. Barbary 9/11, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 46 52

www.zssnr28.info

Zespół Szkół Specjalnych Nr 43

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 43

Gimnazjum Specjalne Nr 29

Szkoła Specjalna Przesposabiająca do Pracy

ul. Ks. Biskupa Teodora Kubiny 10/12, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 90 68

www.znpo.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 45
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 45
Gimnazjum Specjalne nr 27
Szkoła Przysposabiająca do Pracy
ul. Pułaskiego 42, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 65 35
www.zss45.czyst.pl

Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych
Gimnazjum Specjalne Nr 26
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 11
Uzupełniająca Liceum Ogólnokształcące Specjalne
Szkoła przysposabiająca do Pracy nr 1
ul. Krótka 22, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 10 13, (034) 324 18 89

Dąbrowa Górnicza

Zespół Szkół Specjalnych Nr 5 im. Jana Pawła II
Oddziały Przedszkolne Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 1
- oddział dla uczniów z autyzmem
- dział wczesnego wspomagania rozwoju dziecka
Specjalne Gimnazjum Nr 17
- oddział dla uczniów z autyzmem
ul. Swobodna 59, 41-300 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 262 35 38
e-mail: zss5dg@republika.pl; zss_5@poczta.onet.pl
<http://www.zss5dg.com/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 6
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 9
Gimnazjum Specjalne Nr 16
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2 Specjalna
Szkoła Przysposabiająca do Pracy Nr 1
ul. Konopnickiej 36, 41-300 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 262 43 26, (032) 262 43 68
e-mail: zssdg@poczta.onet.pl
<http://www.zss6-dabrowagornicza.pl/>

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Dzieci Słabowidzących i Niewidomych

Przedszkole
Wczesne Wspomaganie Rozwoju
Szkoła Podstawowa Nr 7
Gimnazjum Specjalne Nr 15
Liceum Ogólnokształcące Nr 6
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1
ul. Swobodna 59, 41-303 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 261 80 03, 261 22 45
www.osw.dabrowa.pl

Gliwice

Zespół Szkół Specjalnych Nr 4
Szkoła Podstawowa Nr 24
- klasa dla uczniów z autyzmem
ul. Ziemowita 3, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 28 28

Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka
Gimnazjum Nr 21
Liceum Ogólnokształcące Specjalne Nr 9
Szkoła Przysposabiająca do Pracy Nr 2
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
ul. Dolnej Wsi 74, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 32 22, 231 27 24
e-mail: zszsum-gliwice@oswiata.org.pl
<http://www.zszs-gliwice.pl/>

Zespół Szkół Ogólnokształcących Specjalnych Nr 7
Wczesne Wspomaganie Rozwoju
Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy nr 1
Przedszkole Specjalne nr 1
Szkoła Podstawowa Nr 25 Specjalna im. Józefy Joteyko
Gimnazjum Nr 22 Specjalne
Szkoła Przysposabiająca do Pracy Nr 3
ul. Gierymskiego 7, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 42 01, 331 03 05
e-mail: zsos7@wp.pl, kontakt@zso7-gliwice.pl
<http://zsos7.prv.pl/>; <http://www.zso7-gliwice.pl/home.html>

Jastrzębie Zdrój

Zespół Szkół Specjalnych w Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci
Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Kościuszki 14, 44-330 Jastrzębie-Zdrój, tel. (032) 476 25 00

Zespół Szkół Specjalnych Nr 9 im Dr Mikołaja Witczaka
Szkoła Podstawowa Specjalna 22
Gimnazjum Specjalne 13
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 4 Specjalna
Szkoła Przysposabiająca do Pracy
ul. 11 Listopada 4, 44-330 Jastrzębie Zdrój, tel. (032) 476 13 89, 476 36 09
www.zssp.jastrzebie.pl

Jaworzno

Zespół Szkół Specjalnych Nr 7
Liceum Uzupełniające
Szkoła Przysposabiająca do Pracy
ul. Wolności 11, 43-602 Jaworzno, tel. (032) 222 20 56

Katowice

Miejskie Przedszkole Nr 93 z Oddziałami Specjalnymi
ul. Łętowskiego 24, 40-648 Katowice, tel. (032) 202 87 75
e-mail: mp93katowice@op.pl
<http://mp93katowice.edupage.org/>

Niepubliczny Specjalny Punkt Przedszkolny Błękitna Kraina

ul. Kossak-Szczuckiej 32, 40-578 Katowice, tel. 0601 290 441, 0509 820 438
e-mail: a.nowinska@terapiarozwoj.pl
<http://www.terapiarozwoj.pl/przedszkole/spp.php>

Szkoła Podstawowa Nr 37 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Lompy 17, 40-038 Katowice, tel. (032) 256 46 17
www.sp37.katowice.pl

Uwaga: Szkoła dla dzieci z wadami słuchu

Szkoła Podstawowa Nr 66 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Krzywoustego 7, 40-870 Katowice, tel. (032) 254 16 51
www.sp66.1000lecie.pl
- oddziały dla uczniów z niepełnosprawnością ruchową

Zespół Szkolno-Przedszkolny dla Dzieci Niestyszających i Słabosłyszających

Przedszkole Specjalne
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Nr 31 Specjalne
V Liceum Profilowane
Szkoła Policealna nr 11

ul. Grażyńskiego 17, 40-126 Katowice, tel. (032) 258 43 59

Zespół Szkół Specjalnych Nr 6

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 6 dla Dzieci Chorych
Gimnazjum Specjalne Nr 34 dla Dzieci Chorych
ul. Medyków 16, 40-751 Katowice, tel. (032) 207 16 75
www.zssnr6.republika.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 7

Szkoła Podstawowa Nr 6 Specjalna
- oddział dla uczniów z autyzmem
Gimnazjum Specjalne Nr 30
- oddział dla uczniów z autyzmem
ul. Zamkowa 2A, 40-414 Katowice, tel. (032) 255 71 95
e-mail: zssnr7@poczta.onet.pl
www.zss7katowice.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 8

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 7
- oddział dla uczniów z autyzmem (klasy 2-3 osobowe)
Gimnazjum Specjalne Nr 25
- oddział dla uczniów z autyzmem (klasy 2-3 osobowe)
ul. Szkolna 5, 40-006 Katowice, tel. (032) 253 95 70
e-mail: sp7gim25@wp.pl
<http://www.zss8katowice.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 9

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 39
Gimnazjum Specjalne Nr 26
ul. Ścigały 17, 40-208 Katowice, tel. (032) 204 76 71
www.zssnr9.szkolnastrona.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 10

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 55

- klasy łączone dla uczniów z autyzmem i upośledzeniem umysłowym

Gimnazjum Specjalne Nr 27

ul. Ks. Bpa Bednorza 13, 40-384 Katowice, tel. (032) 256 90 67

www.zss10.edupage.org

Zespół Szkół Specjalnych Nr 11

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 60

- klasy dla uczniów z autyzmem z normą intelektualną oraz dla uczniów z zespołem Aspergera

Gimnazjum Specjalne Nr 28

ul. Gliwicka 148A, 40-852 Katowice (Załęże), tel./ fax (032) 254 18 67

e-mail: zss11@op.pl

www.zss11.pl

Zespół Szkół Specjalnych Nr 12

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 61

- oddziały dla uczniów z autyzmem

Gimnazjum Specjalne Nr 29

- oddziały dla uczniów z autyzmem

ul. Kołobrzeska 8, 40-718 Katowice, tel./ fax (032) 252 67 73

e-mail: zss_nr12k@op.pl

<http://zss12.edupage.org/>

Mysłowice

Zespół Szkół Specjalnych im. Janusza Korczaka

Szkoła Podstawowa nr 8

Gimnazjum

Szkoła Przesposabiająca do Pracy

ul. Bernarda Wały 4, 41-400 Mysłowice, tel./ fax (032) 222 20 56

e-mail: zsspecjalnych@myslowice.pl

www.specjalistycznimyslowice.szkolnastrona.pl

Piekary Śląskie

Miejskie Przedszkole Nr 15 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Skłodowskiej 104, 41-949 Piekary Śl., tel. (032) 767 81 84

www.mp15.bip.net.pl

Zespół Szkół im. Marii Grzegorzewskiej

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Popiełuszki 1, 41-940 Piekary Śląskie, tel. (032) 287 15 64

www.zsspiekary.pl

Ruda Śląska

Miejskie Przedszkole Nr 40 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Norwida 12, 41-700 Ruda Śląska, tel. (032) 248 49 21

Miejskie Przedszkole Nr 43 z Oddziałami Specjalnymi
ul. Drozdów 6, 41-705 Ruda Śląska, tel. (032) 242 77 43

Zespół Szkół Specjalnych Nr 3 im. Św. Łukasza
Oddział Przedszkolny dla dzieci z autyzmem
- *odział dla dzieci z autyzmem*
Szkoła Podstawowa Nr 12 Specjalna
- *odział dla uczniów z autyzmem*
Gimnazjum Specjalne Nr 17
- *odział dla uczniów z autyzmem*
ul. Sygietyńskiego 6, 41-710 Ruda Śląska, tel. (032) 340 00 10

Zespół Szkół Specjalnych Nr 2
Szkoła Podstawowa Nr 35 Specjalna
Gimnazjum Specjalne Nr 16
ul. Magazynowa 35A, 41-700 Ruda Śląska, tel. (032) 248 12 71

Zespół Szkół Specjalnych Nr 4
Szkoła Podstawowa Nr 11 Specjalna
Gimnazjum Specjalne Nr 15
ul. Bielszowicka 108, 41-711 Ruda Śląska, tel. (032) 242 01 07

Rybnik

Specjalny Zespół Szkolno-Przedszkolny
Przedszkole Specjalne Nr 48
Szkoła Podstawowa Nr 38
Gimnazjum Specjalne Nr 16
ul. Hibnera 41, 44-217 Rybnik, tel. (032) 422 64 07

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 7
- *odziały dla uczniów z autyzmem*
Gimnazjum Nr 15 Specjalne
ul. Piasta 35, 44-200 Rybnik, tel. (032) 422 23 86, fax (032) 422 23 86
e-mail: rybniknr7@poczta.onet.pl
<http://www.rybnik.pl/zsnr7/>

Siemianowice Śląskie

Zespół Szkół Specjalnych
Szkoła Podstawowa Nr 9 Specjalna
Gimnazjum Nr 6 Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3
Szkoła Przysposabiająca do Pracy
ul. Myśliwiecka 6, 41-100 Siemianowice Śląskie, tel. (032) 220 15 42

Sosnowiec

Przedszkole Miejskie Nr 56 z Oddziałami Specjalnymi
ul. Jagiellońska 13E, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 292 39 11

Przedszkole Miejskie Nr 55 z Oddziałami Specjalnymi
ul. Akacyjowa 81, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 293 36 97

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 6
Szkoła Podstawowa Nr 33 z Oddziałami Specjalnymi
Gimnazjum Nr 27 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Starzyńskiego 42, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 263 43 60

Zespół Szkół Specjalnych Nr 4
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 44
- oddział dla uczniów z autyzmem
Gimnazjum Specjalne Nr 23
- oddział dla uczniów z autyzmem
Szkoła Przystosowująca do Pracy
ul. Franciszkańska 5A, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 291 74 67
e-mail: gim23@sosnowiec.edu.pl
<http://www.zss4.sosnowiec.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 1
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 24
Gimnazjum Specjalne Nr 20
Zasadnicza Szkoła Zawodowa
ul. Teatralna 3, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 266 61 97

Świętochłowice

Zespół Szkół Specjalnych
Gimnazjum Specjalne Nr 7
Zasadnicza Szkoła Zawodowa
ul. Szkolna 13, 41-600 Świętochłowice, tel. (032) 245 27 94

Zabrze

Przedszkole Nr 34 z Oddziałami Specjalnymi
ul. Brysza 4, 41-800 Zabrze, tel. (032) 271 27 81

Centrum Edukacji i Rehabilitacji
Przedszkole "Nasz Dom"
Szkoła Podstawowa "Nasz Dom"
Gimnazjum Specjalne "Nasz Dom"
Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy
ul. Wyciska 5, 41-806 Zabrze, tel. (032) 271 43 52

Zespół Szkół Specjalnych Nr 41
Oddział Przedszkolny
- oddziały dla uczniów z autyzmem
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 41
Gimnazjum Specjalne Nr 41
ul. Szkolna 7, 41-800 Zabrze, tel./ fax (032) 271 02 15
e-mail: zss41zabrze@poczta.onet.pl
<http://www.zss.edu.pl/>

Zespół Szkół Specjalnych Nr 40

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 40

Gimnazjum Specjalna Nr 40

ul. Bytomska 24, 41-803 Zabrze, tel. (032) 271 47 32

Zespół Szkół Specjalnych Nr 39

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 39

Gimnazjum Specjalne Nr 39

ul. 3 Maja 16, 41-800 Zabrze, tel. (032) 271 24 93

Zespół Szkół Nr 42

Szkoła Podstawowa dla Dzieci Nie słyszających i Słabosłyszących

Gimnazjum dla Dzieci Nie słyszających i Słabosłyszących

Liceum Profilowane Specjalne dla Uczniów Nie słyszających i Słabosłyszących

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Uczniów Nie słyszających i Słabosłyszących

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna dla Uczniów z Upośledzeniem w Stopniu

Lekkim

Szkoła Przysposabiająca do Pracy dla Uczniów z Upośledzeniem w Stopniu Lekkim

Liceum Uzupełniające Specjalne

ul. Sienkiewicza 43, 41-800 Zabrze, tel. (032) 271 87 70

Żory

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Nr 12 Specjalna

Gimnazjum Nr 7 Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa

Szkoła Przysposabiająca do Pracy

Osiedle Pawlikowskiego, 44-240 Żory, tel. (032) 434 33 18

powiat będziński

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Nr 6 Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

ul. Szpitalna 85, 41-250 Czeladź, tel. (032) 265 15 15

powiat bieruńsko-łedziński

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Jana Brzechwy

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy

Biała Wielka 208a, 42-235 Lelów, tel. (034) 355 00 04

powiat cieszyński

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

Przedszkole Specjalne

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Ośrodek Wczesnej Interwencji

ul. Mickiewicza 13, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 858 13 63, (033) 858 13 64

Zespół Szkół Specjalnych
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Szkoła Przystosowująca do Pracy
ul. Mickiewicza 12, 43-430 Skoczów, tel. (033) 853 30 48

Gimnazjum z Oddziałami Specjalnymi
ul. 1 Maja 38, 43-246 Strumień, tel. (033) 857 02 25

powiat gliwicki

Zespół Szkół Specjalnych
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Poniatowskiego 2, 44-120 Pyskowice, tel. (032) 233 26 51

powiat lubliniecki

Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących
Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2
Gimnazjum Specjalne Nr 5
Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna
Szkoła Przystosowująca do Pracy
Technikum Specjalne Nr 3
Policealna Szkoła Zawodowa Specjalna
ul. Stalmacha 90,42-700 Lubliniec, tel. (034) 356 32 41

powiat mikołowski

Zespół Szkół Specjalnych Nr 1
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Gliwicka 366, 40-390 Mikołów, tel. (032) 32 20 462

Zespół Szkół Specjalnych Nr 2
Szkoła Podstawowa Specjalna nr2
Gimnazjum Specjalne Nr 3
Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Szkoła Przystosowująca do Pracy
Plac Salwatorianów 1, 49-190 Mikołów, tel. (032) 226 22 37

Zespół Szkół Specjalnych
Szkoła Podstawowa Specjalna
Gimnazjum Specjalne
ul. Mikołowska 208, 43-180 Orzesze-Zawiść, tel. (032) 221 15 28

powiat pszczyński

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Uzdrowskowa 49, 43-230 Goczałkowice Zdrój, tel. (032) 212 70 63

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy

Przedszkole Specjalne

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Podstawowa Specjalna

ul. Antesa 4, 43-200 Pszczyna, tel. (032) 210 48 47

Zespół Szkół Specjalnych Nr 3

Szkoła Podstawowa Nr 23 Specjalna

Gimnazjum Specjalne nr 7 Specjalne

Szkoła Zawodowa

Szkoła Przystosowująca do Pracy

ul. Zamenhofa 5, 43-200 Pszczyna, tel. (032) 210 03 40

e-mail: pzsspszczyna@poczta.onet.pl

www.zs3s.pna.pl

powiat raciborski

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 10

Gimnazjum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Nr 3

Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy

ul. Królewska 19, 47-400 Racibórz, tel. (032) 415 49 91

e-mail: zssraciborz@poczta.onet.pl

www.zss.raciborz.fm.interia.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących im. Marii Grzegorzewskiej

Wczesne Wspomaganie

Szkoła Podstawowa Specjalna

Publiczne Gimnazjum Specjalne

Technikum Specjalne

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna

Szkoła Policealna

ul. Karola Miarki 4, 47-400 Racibórz, tel./ fax (032) 415 30 01

e-mail: oswnis.sekretariat@wp.pl

www.oswnis.pl

powiat rybnicki

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

Szkoła Przysposabiająca do Pracy

ul. Przedszkolna 1, 44-238 Czerwionka-Leszczyny, tel./ fax (032) 431 29 91

e-mail: zssczerwionka-leszczyny@wp.pl

www.zss-leszczyny.pl

powiat tarnogórski

Salezjański Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 7

Gimnazjum Specjalne

Liceum Specjalne

Szkoła Zawodowa

ul. Śniadeckiego 1, 42-604 Tarnowskie Góry, tel. (032) 393 23 00, fax (032) 393 23 95

e-mail: sosw@salezjanie.pl

www.sosw.salezjanie.pl

powiat zawierciański

Przedszkole Nr 7 z Oddziałami Specjalnymi

ul. Sienkiewicza 60, 42-400 Zawiercie, tel. (032) 671 05 99

e-mail: p7zawiercie@op.pl

www.p7.com.pl

Zespół Szkół i Placówek Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 15

- oddział dla uczniów z autyzmem

Gimnazjum Specjalne Nr 5

Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 3

Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy

Liceum Uzupełniające Specjalne

ul. Plac Dąbrowskiego 19, 42-400 Zawiercie, tel. (032) 672 15 17

powiat żywiecki

Zespół Szkół Specjalnych

Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 3

Gimnazjum Specjalne Nr 3

ul. Żywiecka 210, 34-325 Łodygowice, tel./ fax (033) 862 06 27

e-mail: zs1lodygowice@interia.pl

www.lodygowice.edu.pl

Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy "Promyk" w Milówce

Przygotowanie Przedszkolne (roczne)

Szkoła Podstawowa Specjalna

Gimnazjum Specjalne

ul. Jana Kazimierza 128, 34-360 Milówka, tel. (033) 863 77 44

e-mail: promyk-milowka@wp.pl

www.promyk.strefa.pl

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej
Grupa Przedszkolna dla Dzieci z Autyzmem
Szkoła Podstawowa Specjalna
- oddziały dla uczniów z autyzmem
Gimnazjum Specjalne
- oddziały dla uczniów z autyzmem
Zasadnicza Szkoła Zawodowa
Szkoła Przystosowująca do Pracy
- oddziały dla uczniów z autyzmem
ul. Kopernika 77, 34-330 Żywiec, tel./fax (033) 861 32 71
e-mail: soswzywiec@poczta.onet.pl
<http://www.sosw.zywiec.pl/>

■ SZKOŁY I PRZEDSZKOLA INTEGRACYJNE LUB Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI:

Bielsko-Biała

Przedszkole Integracyjne Nr 1

ul. Korzenna 37, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 815 86 39

Przedszkole Nr 38

ul. Grażyny 19, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 811 69 01, tel. kom. 0515 228 470

e-mail: p38bielsko@wp.pl

<http://www.przedszkole38.ugu.pl/>

*- oddziały dla dzieci z autyzmem, oddziały dla dzieci z innymi niepełnosprawnościami,
oddziały ogólnodostępne*

Szkoła Podstawowa Nr 6 Integracyjna

ul. Brodzińskiego 3, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 812 49 35

Bytom

Szkoła Podstawowa Nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Łużycka 12, 41-902 Bytom, tel. (032) 787 61 00

Chorzów

Przedszkole Nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Powstańców 51, 41-500 Chorzów, tel. (032) 241 17 72

Przedszkole Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Lipińska 9, 41-500 Chorzów, tel. (032) 241 16 57

Przedszkole Integracyjne Nr 16

ul. Brzozowa 9, 41-506 Chorzów, tel. (032) 246 30 38

Szkoła Podstawowa Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Skrajna 2, 41-506 Chorzów, tel. (032) 246 11 15

Zespół Szkół Integracyjnych
Szkoła Podstawowa Nr 22
Gimnazjum Integracyjne
ul. Św. Piotra 9a, 41-500 Chorzów, tel. (032) 348 12 83

Gimnazjum Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Ks. Czempieła 52, 41-506 Chorzów, tel. (032) 246 62 26

Częstochowa

Miejskie Przedszkole Integracyjne Nr 35
ul. 1 Maja 5/7, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 72 80

Miejskie Przedszkole Nr 43 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Czecha 17, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 362 30 33

Szkoła Podstawowa Nr 31 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. PCK 18, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 325 34 26

Szkoła Podstawowa Nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Schillera 5, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 322 22 51

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 53
ul. Orkana 95/109, 42-229 Częstochowa, tel. (034) 363 38 60

Szkoła Podstawowa Nr 54 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Kukuczki 30, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 362 50 05

Gimnazjum Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Okólna 31/39, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 361 38 86

Dąbrowa Górnicza

Przedszkole Nr 29 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Ludowa 4, 41-310 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 262 22 29

Przedszkole Nr 20 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Adamieckiego 15, 41-300 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 262 51 70

Gliwice

Przedszkole Miejskie z Oddziałami Integracyjnymi Nr 21
ul. Górnych Wałów 19, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 45 56

Przedszkole Miejskie Nr 31 Integracyjne
ul. Mickiewicza 65, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 87 94

**Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
i Oddziałem Przedszkolnym**
ul. Kozielska 39, 44-100 Gliwice, tel. (032) 237 99 50, (032) 237 94 15

Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Daszyńskiego 424, 44-151 Gliwice, tel. (032) 234 82 21

**Szkoła Podstawowa Nr 10 z Oddziałem Przedszkolnym
i Oddziałami Integracyjnymi**
ul. Ligonia 36, 44-100 Gliwice, tel. (032) 231 88 61

Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 5
Gimnazjum Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
VIII Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Mewy 36, 44-114 Gliwice, tel.: (032) 232 25 01

Jastrzębie Zdrój

Publiczne Przedszkole Nr 14 z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi
ul. Zielona 2, 44-335 Jastrzębie-Zdrój, tel. (032) 471 52 64

Szkoła Podstawowa Nr 10 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Zielona 2A, 44-335 Jastrzębie-Zdrój, tel. (032) 471 39 88

Jaworzno

Przedszkole Nr 12 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Fredry 16, 43-609 Jaworzno, tel. (032) 616 25 55

Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Kasprzaka 6, 43-600 Jaworzno, tel. (032) 617 77 01

Szkoła Podstawowa Nr 7 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Ławczana 12, 43-609 Jaworzno, tel. (032) 616 59 61

Katowice

Miejskie Przedszkole Nr 15 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Związkowa 20, 40-730 Katowice, tel. (032) 252 59 08

Miejskie Przedszkole Nr 41 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Koraszewskiego 6, 40-750 Katowice, tel. (032) 202 92 95

Miejskie Przedszkole Nr 47 z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi
ul. Słoneczna 60, 40-136 Katowice, tel. (032) 206 22 40

Miejskie Przedszkole Nr 50 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Mościckiego 2, 40-841 Katowice, tel. (032) 254 30 55

Miejskie Przedszkole Nr 67 z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi
ul. Roździeńskiego 88, 40-203 Katowice, tel. (032) 258 10 36

Miejskie Przedszkole Nr 91 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Adama 33, 40-463 Katowice, tel. (032) 256 02 58

Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Nasykowa 16, 40-551 Katowice, tel. (032) 257 15 85

Szkoła Podstawowa Nr 51 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Przyjazna 7A, 40-467 Katowice, tel. (032) 351 20 70

Szkoła Podstawowa Nr 67 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Zielona 5, 0-756 Katowice, tel. 032 202 39 10

Gimnazjum Nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Hetmańska 8, 40-560 Katowice, tel. (032) 252 78 85

Zespół Szkół Integracyjnych nr 1
Szkoła Podstawowa Nr 58 z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum Integracyjne Nr 36
ul. Bocheńskiego 149, 40-816 Katowice, tel. (032) 254 45 96

Zespół Szkolno-Przedszkolny
Przedszkole nr 58
Szkoła Podstawowa Nr 47 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Grzegorzka 4, 40-309 Katowice, tel. (032) 256 61 48

Mysłowice

Przedszkole Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Laryska 9, 41-403 Mysłowice, tel. (032) 222 69 20

Szkoła Podstawowa Nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Ks. Kard. A. Hlonda 14, 41-412 Mysłowice, tel. 032 222 36 23

Piekary Śląskie

Miejska Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Szpitalna 9 41-940 Piekary Śl., tel. (032) 287 16 76

Ruda Śląska

Miejskie Przedszkole Nr 47 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Szramka 3, 41-705 Ruda Śląska, tel. (032) 242 77 82

Szkoła Podstawowa Nr 4 z Klasami Integracyjnymi
ul. Tołstoja 1, 41-709 Ruda Śląska, tel. (032) 248 69 34

Szkoła Podstawowa Nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Ks. Józefa Niedzieli 61, 41-711 Ruda Śląska, tel. (032) 242 09 55

Szkoła Podstawowa Sportowa Nr 15 z Klasami Integracyjnymi
ul. Energetyków 15, 41-706 Ruda Śląska, tel. (032) 242 62 64

Gimnazjum Nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Zamenhofa 12, 41-706 Ruda Śląska, tel. (032) 242 65 23

Rybnik

Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1

ul. Chrobrego 29, 44-200 Rybnik, tel. (032) 422 25 87

Gimnazjum Nr 7 z Klasami Integracyjnymi

ul. Sztolniowa 29b, Rybnik 44-251, tel. (032) 421 82 28

Siemianowice Śląskie

Zespół Szkół Integracyjnych

Szkoła Podstawowa nr 20 z Oddziałami Integracyjnymi

Gimnazjum nr 8 Integracyjnym

ul. Lipowa 3, 41-100 Siemianowice Śląskie, tel. (032) 220 02 23

Sosnowiec

Przedszkole Miejskie Nr 43 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Bohaterów Monte Cassino 46, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 263 19 96

Zespół Szkół Nr 5

Szkoła Podstawowa Nr 38 z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi

Gimnazjum Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Bohaterów Monte Cassino 46, 41-221 Sosnowiec, tel.: (032) 263 19 19

Tychy

Przedszkole Nr 29 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Hubala 7, 43-100 Tychy, tel. (032) 217 55 26

Przedszkole Nr 12 z Oddziałami Specjalnymi i Integracyjnymi

ul. Czarnieckiego 5, 43-100 Tychy, tel.(032) 227 35 48

Szkoła Podstawowa Nr 22 z Klasami Sportowymi i Oddziałami Integracyjnymi

ul. Harcerska 25, 43-100 Tychy, tel. 032 218 28 51

Szkoła Podstawowa Nr 40 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Zgrzebnioka 45, 43-100 Tychy, tel. (032) 219 66 58

II Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi

ul. C.K. Norwida 40, 43-100 Tychy, tel. (032) 227 41 65

Zabrze

Przedszkole Nr 48 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Kotarbińskiego 18, 41-819 Zabrze, tel. (032) 275 21 59

Przedszkole Językowo- Sportowe z Oddziałami Integracyjnymi "Miriada"

ul. Park Hutniczy 15, 41-800 Zabrze, tel. (032) 271 68 79

Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi im. Janusza Korczaka
ul. Londzina 2, 41-800 Zabrze, tel. (032) 271 43 96
<http://www.sp8zabrze.szkolnastrona.pl/>

Szkoła Podstawowa Nr 14 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Gdańska 10, 41-800 Zabrze, tel. (032) 271 61 80

Żory

Przedszkole Nr 22 z Oddziałami Integracyjnymi
Osiedle W. Korfatego, 44-240 Żory, tel. (032) 434 32 37

Zespół Szkół Nr 8
Szkoła Podstawowa Nr 16 z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi
Osiedle W. Korfatego, 44-240 Żory, tel. (032) 434 54 44

powiat będziński

Szkoła Podstawowa Nr 11 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Broniewskiego 12, 42-500 Będzin, tel. 032 267 35 37

powiat bielski

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Kochaja 1, 43-340 Kozy, tel. (033) 817 42 17

Zespół Szkół
Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum Publiczne z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Bielska 17, 43-518 Ligota, tel. (032) 214 36 00

powiat bieruńsko-lędziński

Przedszkole Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Hołodunowska 20, 43-143 Lędziny, tel. (032) 216 60 60

Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Węglowa 11, 43-155 Bieruń, tel. (032) 216 29 70

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Krakowska 28, 43-150 Bieruń, tel. (032) 216 40 67

Gminne Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Świętego Jana 33A, 43-220 Bojszowy, tel. (032) 218 99 40

powiat cieszyński

Przedszkole Nr 2 Integracyjne
ul. Ks. J. Trzanowskiego 4, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 852 06 09

Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Gen. J. Hallera 8, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 852 01 68

Szkoła Podstawowa Nr 5 Integracyjna
ul. Wojska Polskiego 1, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 852 17 92

Gimnazjum Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Szymanowskiego 9, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 851 42 80

Zespół Szkół nr 1
Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. G. Morcinka 20, 43-430 Skoczów, tel. (033) 479 30 20, (033) 479 30 21

powiat gliwicki

Miejska Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Wilsona 22, 44-190 Knurów, tel. (032) 235 27 27

powiat kłobucki

Przedszkole Gminne Nr 4 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Orzeszkowej 44, 42-100 Kłobuck, tel. (034) 317 26 16

Przedszkole z Oddziałem Integracyjnym
ul. Sportowa 2B, 42-130 Wręczyca Wielka, tel. (034) 317 00 53

Gminne Przedszkole Publiczne Nr 1 z Oddziałem Integracyjnym
ul. Brzozowa 5, 43-225 Wola, tel. (032) 211 84 37

Szkoła Podstawowa Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Lipowa 3, 43-225 Wola, tel. (032) 211 83 69

powiat lubliniecki

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Sądowa 9, 42-700 Lubliniec, tel. (034) 351 14 11

powiat myszkowski

Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Millenium 19, 42-300 Myszków, tel. (034) 313 08 01

Zespół Szkół Publicznych nr 3 w Myszkowie
Szkoła Podstawowa Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi
Gimnazjum nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi i Klasami Specjalnymi
ul. Kościuszki 30, 42-300 Myszków, tel. (034) 313 28 56, 313 56 05

Szkoła Podstawowa Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi
ul. Sikorskiego 20A, 42-300 Myszków, tel. (034) 313 20 01

powiat pszczyński

Przedszkole Nr 2 z Oddziałami Integracyjnym

ul. Kolejowa 4, 43-170 Łaziska Górne, tel. (032) 224 12 42

Szkoła Podstawowa Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Księżycowa 25, 43-200 Pszczyna, tel. (032) 210 42 21

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi Nr 2

ul. Przemysłowa 7, 43-225 Wola, tel. (032) 211 83 27

powiat raciborski

Przedszkole Nr 24 z Oddziałami Integracyjnym i Specjalnymi

ul. Bielska 2, 47-400 Racibórz, tel. (032) 415 32 75

e-mail: p24@raciborz.com.pl

www.p24.raciborz.com.pl

Szkoła Podstawowa Nr 1 z Oddziałami Integracyjnym

ul. Cecylii 30, 47-400 Racibórz, tel. (032) 415 50 17

powiat rybnicki

Przedszkole Nr 1 z Oddziałami Integracyjnym

ul. Pojdy 62, 44-238 Czerwionka Leszczyny, tel. (032) 431 16 41

powiat wodzisławski

Sportowa Szkoła Podstawowa Nr 2 z Klasami Integracyjnymi

ul. Rogozina 55, 44-310 Radlin, tel. (032) 455 83 30

Szkoła Podstawowa Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Tysiąclecia 25, 44-300 Wodzisław Śląski, tel. (032) 455 48 30

Zespół Szkół

Szkoła Podstawowa Nr 9 z Oddziałami Integracyjnymi

Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 4

ul. Armii Ludowej Nr 11, 44-304 Wodzisław Śląski, tel. (032) 456 96 01

powiat żywiecki

Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi Nr 1

ul. Słonki 4, 34-300 Żywiec, tel. (033) 861 27 17

Szkoła Podstawowa Nr 8 z Oddziałami Integracyjnymi

ul. Oczków 101, 34-300 Żywiec, tel.: (033) 865 22 05, (033) 865 25 79

III. WSPARCIE OFEROWANE W RAMACH POMOCY SPOŁECZNEJ

Jeżeli jesteś w trudnej sytuacji życiowej,
spowodowanej wychowywaniem dziecka z autyzmem,
masz prawo skorzystać z różnych form wsparcia
oferowanego w ramach pomocy społecznej
przez ośrodek pomocy społecznej (OPS).

Spełniając warunki dotyczące dochodów, możesz starać się w OPS m.in. o zasiłek celowy. Natomiast niezależnie od dochodów masz prawo do pomocy w formie pracy socjalnej, poradnictwa oraz specjalistycznych usług opiekuńczych (pomoc dla Twojego dziecka).

■ SPECJALISTYCZNE USŁUGI OPIEKUŃCZE (SUO)

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi (SUO) są dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności. Usługi te są świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Wsparcie w postaci usług przyznaje się osobom, które wymagają pomocy innych. Ośrodek Pomocy Społecznej, przyznając usługi opiekuńcze, ustala w decyzji administracyjnej ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

W ramach SUO prowadzone jest m.in.: uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym także wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, korzystanie z usług różnych instytucji, asystowanie w codziennych czynnościach życiowych, usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu, t.j. współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmiernającego do wszechstronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług. W ramach usług mogą być realizowane zalecenia przekazywane przez terapeutów do pracy w domu. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu m.in.: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, asystenta osoby niepełnosprawnej lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi. Osoby te muszą także posiadać określony w przepisach staż pracy.

■ **UWAGA** ► Specjalistyczne usługi opiekuńcze są szczególnie cenną formą wspomaganie umożliwiającą m.in.:

- zapewnienie dzieciom i młodzieży intensywnych form kompleksowych oddziaływań (najlepiej przez współpracę osób świadczących SUO ze specjalistycznym ośrodkiem, w którym będą przygotowywane programy terapeutyczne, rehabilitacyjne i edukacyjne),
- pomoc asystenta w różnych sytuacjach życiowych – w placówkach edukacyjnych oraz aktywizacji społecznej i zawodowej, a także w integracji społecznej w codziennym życiu.

SUO przyznawane są niezależnie od dochodów. Jednak poziom dochodów odgrywa rolę przy ustalaniu odpłatności za korzystanie z usług. W przypadku dochodu poniżej 477 zł netto na osobę w rodzinie, usługi te realizowane są nieodpłatnie, w przypadku przekroczenia tego progu są współfinansowane w różnym stopniu przez świadczeniobiorcę.

» WAŻNE! «

Jeżeli chcesz starać się o specjalistyczne usługi opiekuńcze:

- należy złożyć w Ośrodku Pomocy Społecznej podanie o przyznanie tej formy pomocy (na kopii podania poprosz o potwierdzenie jego złożenia, podanie możesz także posłać listem poleconym),
- konieczne jest dołączenie zaświadczenia lekarskiego, wydanego przez lekarza psychiatrę, które określa potrzebę korzystania z usług,
- OPS przeprowadzi wywiad środowiskowy,
- OPS powinien wydać decyzję administracyjną dot. przyznania bądź nie tej formy pomocy,
- usługi przysługują niezależnie od tego czy rodzic zrezygnował z pracy, by opiekować się dzieckiem czy też pracuje,
- fakt, że dziecko chodzi do przedszkola czy szkoły nie stanowi powodu odmowy przyznania usług.

Więcej na temat SUO dla osób z zaburzeniami psychicznymi można przeczytać na stronie internetowej Fundacji SYNAPSIS:

http://www.synapsis.org.pl/images/poradniki/rozporzadzenie_suo.pdf

<http://www.synapsis.org.pl/images/poradniki/suo.pdf>

■ ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE – ZASIŁEK CELOWY

Zasiłek celowy przyznawany jest na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej (np. pokrycie kosztów zakupu leków, opłacenie specjalistycznej terapii, niedostępnej w ramach publicznej służby zdrowia, pokrycie kosztów dojazdu na terapię, zakup żywności, opału).

Zasiłek ten przyznawany jest rodzinom, w których miesięczny dochód netto (po odjęciu składek emerytalno-rentowych, zdrowotnych i ew. alimentów płaconych przez członka rodziny) nie przekracza 351 zł na osobę.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach rodzinie przekraczającej kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości 351 zł lub 477 zł.

Z podaniem o zasiłek celowy należy zwrócić się do OPS w miejscu zamieszkania. W trakcie procedury przyznawania pomocy zostanie przeprowadzony wywiad środowiskowy przez pracownika socjalnego; trzeba będzie dostarczyć także informacje o dochodach rodziny.

■ PRACA SOCJALNA I PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE

Praca socjalna świadczona jest przez pracownika socjalnego i ma na celu wsparcie osób i rodzin (m.in. rozwinięcie i wzmocnienie aktywności i samodzielności życiowej), opiekujących się osobą z autyzmem. W ramach pracy socjalnej można oczekiwać wsparcia w pokierowaniu gdzie i jak załatwić sprawy związane np. z uzyskaniem dla dziecka stosownego orzeczenia, świadczeń. Pracownik socjalny powinien wspierać rodzinę także w szukaniu miejsc, w których można uzyskać pomoc dla dziecka, młodej czy dorosłej osoby z autyzmem, kierować do innych instytucji pomocowych. Praca socjalna i poradnictwo świadczone są osobom i rodzinom bez względu na posiadany przez nie dochód. Poradnictwo specjalistyczne, w szczególności prawne, psychologiczne i rodzinne, jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub potrzebują wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych. Poradnictwo rodzinne obejmuje szeroko rozumiane problemy dot. funkcjonowania rodziny, w tym problemy związane z opieką nad osobą niepełnosprawną. Prowadzenie pracy socjalnej i poradnictwa socjalnego nie wymaga przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, ani wydania decyzji administracyjnej w tej sprawie.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2009.175.1362 j.t.)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 19 kwietnia 2005 r.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2011 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego

(Dz. U. Nr 27, poz. 138),

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22 września 2005 r.

w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005 r., nr 189, poz. 1598 z późn. zm.)

Jeżeli masz problemy z uzyskaniem specjalistycznych usług opiekuńczych możesz kontaktować się z:

Wydziałem Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego:
ul. Powstańców 41a, 40-032 Katowice, tel. (032) 207 78 24, 207 78 74,
fax (032) 20 77 811
e-mail:ps-sekretariat@katowice.uw.gov.pl

■ **Gdzie szukać informacji?** ►► W zależności od tego czy mieszkasz w gminie miejskiej, miejsko-wiejskiej, wiejskiej, ośrodek pomocy społecznej może nosić nazwę: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Informacje o Ośrodku Pomocy Społecznej w Twojej gminie możesz uzyskać w Urzędzie Gminy (Miasta).

IV. ŚWIADCZENIA SOCJALNE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I ICH RODZIN

Jeżeli wychowujesz dziecko niepełnosprawne (tj. z orzeczoną niepełnosprawnością), masz prawo do ubiegania się o świadczenia rodzinne (zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek rodzinny wraz z dodatkami, świadczenie pielęgnacyjne). Świadczenia te mają na celu pokrycie, choćby częściowe, wydatków związanych z wychowywaniem dziecka niepełnosprawnego.

■ ZASIŁEK PIELEGNACYJNY

Zasiłek pielęgnacyjny przyznawany jest osobie niepełnosprawnej lub jej opiekunowi prawnemu w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Kwota zasiłku pielęgnacyjnego wynosi 153,00 zł miesięcznie. Jego przyznanie nie jest uzależnione od wysokości dochodów (świadczenie to przysługuje niezależnie od wysokości dochodów).

Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 18 grudnia 2008 r., Nr 223, poz. 1456), **okres zasiłkowy ustalony został na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.**

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku do 16 roku życia z orzeczoną niepełnosprawnością,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 21 roku życia,
- osobie, która ukończyła 75 lat.

Zasiłek pielęgnacyjny NIE przysługuje:

- osobie przebywającej w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie, jeżeli pobyt tej osoby i udzielane przez tę instytucję świadczenia częściowo lub w całości finansowane są z budżetu państwa albo z Narodowego Funduszu Zdrowia (NFZ),
- osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o zasiłek pielęgnacyjny

Do wniosku o ustalenie prawa do zasiłku pielęgnacyjnego należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o zasiłek pielęgnacyjny (kopię tę może uwierzytelnić - potwierdzić zgodność z oryginałem urzędnik przyjmujący dokumenty; uwierzytelnienia kopii dokumentu można dokonać także w urzędzie wystawiającym dokument tożsamości, np. w odpowiednim wydziale urzędu miasta wydającym dowody osobiste; uwierzytelnienie to jest dokonywane bezpłatnie),
- orzeczenie o niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na dziecko do 16 roku życia),

albo

- orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem daty powstania niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na osobę powyżej 16 roku życia),

albo

- orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności (w przypadku ubiegania się o zasiłek na osobę powyżej 16 roku życia).

Postępowanie w sprawach o zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się na wniosek rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej.

Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności bądź stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony (np. na okres jednego roku).

W przypadku, gdy wniosek o przyznanie zasiłku zostanie złożony w ciągu 3 miesięcy od wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zasiłek przyznaje się od dnia zgłoszenia wniosku o wydanie orzeczenia.

Ponadto w przypadku utraty ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności i ponownego ustalenia niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności stanowiącego kontynuację poprzedniego orzeczenia, prawo do zasiłku ustala się od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym upłynął termin ważności poprzedniego orzeczenia, jeżeli osoba spełnia warunki uprawniające do nabycia tych świadczeń oraz złożyła wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w terminie miesiąca od dnia utraty ważności poprzedniego orzeczenia, zaś wniosek o przyznanie świadczenia w terminie 3 miesięcy od dnia wydania orzeczenia.

Uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego ustala i wypłaca gmina (urząd gminy/miasta) lub ośrodek pomocy społecznej.

■ ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka, w tym dziecka niepełnosprawnego.

Uprawnionymi do ubiegania się o zasiłek rodzinny wraz z dodatkami są obywatele polscy oraz cudzoziemcy:

- do których stosuje się przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, jeżeli wynika to z wiążących Rzeczpospolitą Polską umów dwustronnych o zabezpieczeniu społecznym,
- przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonego w związku z okolicznością, o której mowa w art. 53 ust. 1 pkt 13 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach lub w związku z uzyskaniem w Polsce statusu uchodźcy lub ochrony uzupełniającej, jeżeli zamieszkują z członkami rodzin na terytorium Polski.

Świadczenia rodzinne przysługują w/w osobom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy międzynarodowe o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

WYSOKOŚĆ DOCHODU UPRAWNIAJĄCA DO ZASIŁKU RODZINNEGO WRAZ Z DODATKAMI

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód na osobę w rodzinie, uzyskany w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy nie przekracza kwoty określonej w ustawie.

Prawo do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami ustala się na okres dwunastu miesięcy.

Ustawą z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1456) okres zasiłkowy ustalony został na okres od 1 listopada do 31 października następnego roku kalendarzowego.

Wniosek o przyznanie zasiłku rodzinnego oraz przysługujących do niego dodatków można złożyć w czasie trwania tego okresu. Prawo do zasiłku ustalane jest wtedy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek do końca danego okresu zasiłkowego.

Zasiłek rodzinny przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 574,00 zł**. Natomiast w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się **nie przekracza kwoty 664,00 zł**.

Do zasiłku rodzinnego przysługują dodatki z tytułu:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,
- podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka (o ile wystąpił do sądu z wnioskiem o przysposobienie dziecka),
- osobie uczącej się do ukończenia przez nią 24 r.ż. (w rozumieniu ustawy jest nią oznacza to osobę pełnoletnią uczącą się, niepozostającą na utrzymaniu rodziców w związku z ich śmiercią lub w związku z ustaleniem wyrokiem sądowym lub ugodą sądową prawa do alimentów z ich strony).

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje na:

- **dziecko do ukończenia 18 roku życia**, a jeżeli kształci się w szkole – do czasu ukończenia nauki, nie dłużej jednak, niż do ukończenia 21 lat,
- **dziecko niepełnosprawne legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w stopniu umiarkowanym** (o ile niepełnosprawność powstała do 21. r.ż.) **lub znacznym do ukończenia 24 roku życia**, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej.

Zgodnie z przepisami za dzieci uważa się dzieci własne osoby ubiegającej się o zasiłek, dzieci jej małżonka, dzieci przysposobione (adoptowane) oraz dzieci, w sprawie których toczy się postępowanie o przysposobienie lub dzieci znajdujące się pod opieką prawną.

Zasiłek rodzinny NIE przysługuje na dziecko, jeżeli

przebywa ono w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (instytucją taką jest m.in.: dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy, szkoła zapewniająca nieodpłatnie pełne utrzymanie),

- przebywa w rodzinie zastępczej,
- pozostaje w związku małżeńskim,
- jest uprawnione do zasiłku rodzinnego na własne dziecko,
- osobie samotnie wychowującej dziecko nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz tego dziecka od drugiego z rodziców, chyba, że: rodzice lub jedno z rodziców dziecka nie żyje, ojciec dziecka jest nieznan, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone, sąd zobowiązał jednego z rodziców do ponoszenia całkowitych kosztów utrzymania dziecka i nie zobowiązał drugiego z rodziców do świadczenia alimentacyjnego na rzecz tego dziecka,
- członkowi rodziny przysługuje na dziecko zasiłek rodzinny zagranicą, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W przypadku osób utrzymujących się z gospodarstwa rolnego przyjmuje się, że miesięczny dochód z 1 ha przeliczeniowego wynosi 1/12 dochodu z pracy w gospodarstwach indywidualnych ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", nie później niż do dnia 23 września każdego roku przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie danych statystycznych art. 18 ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., nr 13681, z późn. zm.).

Zasiłek rodzinny i dodatki przysługują, chociaż dochód na osobę w rodzinie przekracza podane wyżej kwoty, jeżeli kwota tego przekroczenia przypadająca na osobę w rodzinie jest niższa lub równa kwocie najniższego zasiłku rodzinnego (tj. 115 zł) i jeżeli zasiłek rodzinny przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym zasiłek rodzinny nie przysługuje.

Jeżeli sytuacja rodziny uległa pogorszeniu, nastąpiła utrata dochodu (np. rodzic stracił pracę lub otrzymuje mniejszą pensję, albo gdy rozpoczął urlop wychowawczy, utracił prawo do zasiłku dla bezrobotnych, nie otrzymuje części lub całości alimentów, wyrejestrował działalność gospodarczą, utracił zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne, a także emeryturę, rentę, w tym rentę rodzinną, rentę socjalną) wówczas dochód ten zostaje pomniejszony o utracone zarobki, dochody.

Sposób obliczania dochodu do ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego wraz z dodatkami:

Przy ustalaniu prawa do zasiłku rodzinnego i dodatków bierze się pod uwagę dochód netto, tj. po odliczeniu od uzyskiwanych dochodów obowiązkowych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz zapłaconego podatku dochodowego. Do dochodu nie wlicza się alimentów płaconych przez członka rodziny na rzecz innej osoby.

Ustawa określa bardzo wiele źródeł dochodów, które są brane pod uwagę przy ustalaniu dochodu na osobę w rodzinie. Poniżej przedstawiamy najważniejsze z nich.

Do dochodu wlicza się osiągnięte przez rodziców i dzieci w poprzednim roku kalendarzowym:

- wynagrodzenie za pracę w ramach stosunku pracy, umów zlecenia, umowy agencyjnej i o dzieło,
- przychody z tytułu pozarolniczej działalności gospodarczej,
- emerytury, renty (renty inwalidzkie oraz renty z tytułu niezdolności do pracy, renta socjalna),

powyższe przychody dokumentuje się zaświadczeniem z Urzędu Skarbowego,

- przychody podlegające opodatkowaniu zgodnie z przepisami o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, np. dotyczy to przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy (wysokość tych dochodów dokumentuje się oświadczeniem),
- inne dochody niepodlegające opodatkowaniu na podst. przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, np. renty dla osób represjonowanych i członków ich rodzin, ryczałt energetyczny i dodatek kompensacyjny przysługujące kombatanom (wysokość tych dochodów dokumentuje się oświadczeniem),
- zasiłki chorobowe,
- otrzymywane alimenty na rzecz dzieci (dokumentuje się je: kopią odpisu wyroku sądu zasądającego alimenty na rzecz osoby w rodzinie lub kopią odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej, przekazami, przelewami dot. otrzymywanych alimentów niższych niż zasądzone, zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także wysokości faktycznie ściąganych alimentów),
- stypendia określone w przepisach o systemie oświaty i o szkolnictwie wyższym oraz inne stypendia przyznawane uczniom i studentom,
- dochody uzyskane z gospodarstwa rolnego,
- zaliczka alimentacyjna,
- dochody uzyskiwane za granicą RP (pomniejszone o podatek i należne składki).

Do dochodów rodziny NIE wlicza się:

- świadczeń z pomocy społecznej przysługujących na podstawie ustawy o pomocy społecznej (np. zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy),
- dodatków mieszkaniowych,

- nieotrzymywanych alimentów przysługujących członkowi rodziny (np. dziecku) na podstawie wyroku sądu lub ugody sądowej (trzeba to udokumentować),
- opłat dotyczących pobytu członka rodziny w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie (np. dom pomocy społecznej, placówka opiekuńczo-wychowawcza, zakład opiekuńczo-leczniczy, zakład pielęgnacyjno-opiekuńczy),
- dochodu członka rodziny przebywającego w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- płaconego czynszu z tytułu dzierżawy,
- dochodów uzyskanych z gospodarstwa rolnego, które zostało oddane w dzierżawę na podst. przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Dokumentami potwierdzającymi wysokość dochodu rodziny są m.in.:

- zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, jeżeli dochody te podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych na zasadach ogólnych,
- zaświadczenia z Urzędu Skarbowego o wysokości należnego zryczałtowanego podatku dochodowego za dany rok albo decyzja ustalająca wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej (dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą),
- oświadczenia członków rodziny o wysokości uzyskanego dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, jeżeli członkowie rodziny rozliczają się na podst. przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, np. z tytułu najmu mieszkania,
- oświadczenia członków rodziny o wysokości uzyskanego innego dochodu w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy niepodlegającego opodatkowaniu,
- zaświadczenie właściwego organu gminy o wielkości gospodarstwa rolnego wyrażonej w hektarach przeliczeniowych ogólnej powierzchni w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy albo nakaz płatniczy na ten rok,
- kopie przekazów lub przelewów pieniężnych dokumentujące wysokość alimentów, jeżeli członkowie rodziny są zobowiązani wyrokiem sądu lub ugodą sądową do ich płacenia, na rzecz osoby spoza rodziny (kopie te muszą zostać potwierdzone przez osobę przyjmującą dokumenty, stąd składając wniosek należy mieć ze sobą oryginały przekazów lub przelewów),
- kopię odpisu wyroku sądu zasądzającego alimenty na rzecz osób w rodzinie lub kopię odpisu protokołu posiedzenia zawierającego treść ugody sądowej lub kopię odpisu zatwierdzonej przez sąd ugody zawartej przed mediatorem, a także przekazy lub przelewy pieniężne dokumentujące faktyczną wysokość otrzymanych alimentów oraz zaświadczenie komornika o całkowitej lub częściowej bezskuteczności egzekucji alimentów, a także o wysokości wyegzekwowanych alimentów, w przypadku uzyskania alimentów niższych niż zasądzone w wyroku, ugodzie sądowej lub ugodzie przed mediatorem,
- zaświadczenie o wysokości ponoszonej opłaty za pobyt członka rodziny, przebywającego w roku kalendarzowym poprzedzającym okres zasiłkowy, w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie,
- dokument potwierdzający utratę dochodu (np. świadectwo pracy) oraz wysokość utraconego dochodu, jeżeli dochód rodziny uległ obniżeniu w stosunku do roku, z którego brane są pod uwagę dochody.

W skład rodziny zalicza się: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 r. ż., a także dziecko, które ukończyło 25 lat legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Do rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim oraz pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko. O rodzinie wielodzietnej, w myśl ustawy o świadczeniach rodzinnych, mówimy wtedy, gdy rodzina wychowuje troje i więcej dzieci mających prawo do zasiłku rodzinnego.

DOKUMENTY WYMAGANE PRZY UBIEGANIU SIĘ O ZASIŁEK RODZINNY WRAZ Z DODATKAMI

W zależności od tego, o jaki dodatek ubiega się dana osoba jest ona zobowiązana złożyć szereg dokumentów potwierdzających jej uprawnienia do ich otrzymywania. Poniżej przedstawione są niektóre z tych dokumentów - załącza się je do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych:

- zaświadczenie o dochodach osiągniętych przez członków rodziny z urzędu skarbowego,
- akty urodzenia dzieci,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego stwierdzający przysposobienie lub zaświadczenie sądu rodzinnego lub ośrodka adopcyjnego o prowadzonym postępowaniu sądowym w sprawie o przysposobienie dziecka,
- prawomocny wyrok sądu rodzinnego orzekający rozwód lub separację,
- orzeczenie sądu rodzinnego o ustaleniu opiekuna prawnego dziecka,
- zaświadczenie o uczęszczaniu dziecka do szkoły lub szkoły wyższej,
- zaświadczenie z urzędu pracy o braku propozycji zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej dla osoby ubiegającej się o dodatek,
- zaświadczenie pracodawcy o terminie urlopu wychowawczego i okresie, na jaki został dzielony, oraz o okresach zatrudnienia,
- zaświadczenie lub oświadczenie o wysokości składek na ubezpieczenie zdrowotne.

Podmiot realizujący świadczenia (ośrodek pomocy społecznej lub urząd gminy) może domagać się także dostarczenia innych dokumentów mających wpływ na ustalenie prawa do otrzymywania zasiłku wraz z dodatkami.

Spis dokumentów, które należy złożyć przy ubieganiu się o zasiłek rodzinny można otrzymać w urzędzie gminy, ośrodka pomocy społecznej.

WYSOKOŚĆ ZASIŁKU RODZINNEGO wynosi miesięcznie:

- **77 zł** na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia,
- **106 zł** na dziecko powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku,
- **115 zł** na dziecko powyżej 18 roku do ukończenia 24 roku.

DODATKI PRZYSŁUGUJĄCE DO ZASIŁKU RODZINNEGO

- **dodatek z tytułu urodzenia dziecka** (jednorazowo 1000 zł) – przysługuje matce (jeżeli kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną) lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek wypłacany jest jednorazowo do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia. Dodatek przysługuje opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka.

- **dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego** (400 zł miesięcznie) – przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka uprawnionemu do urlopu wychowawczego, nie dłużej jednak niż przez okres:

o 24 miesiące kalendarzowych,

o 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,

o 72 miesiące kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek ten nie przysługuje osobie przebywającej na urlopie wychowawczym jeżeli:

- bezpośrednio przed uzyskaniem prawa do urlopu wychowawczego była zatrudniona (stosunek pracy) przez okres krótszy niż 6 miesięcy,
- podjęła lub kontynuuje zatrudnienie lub inną pracę zarobkową w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- w okresie urlopu wychowawczego korzysta z zasiłku macierzyńskiego,
- dziecko przebywa w placówce zapewniającej całodobową opiekę i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu z wyjątkiem dziecka, które przebywa w zakładzie opieki zdrowotnej oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem.
- **dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka** przysługuje, (o ile nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców) gdy: drugi z rodziców nie żyje, ojciec dziecka jest nieznany, powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone. Dodatek ten wynosi 170 zł miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 340 zł na wszystkie dzieci w rodzinie. W przypadku wychowywania dziecka niepełnosprawnego² lub z orzeczonym znacznym stopniem niepełnosprawności dodatek na to dziecko wynosi 250 zł, nie więcej jednak niż 500 zł na wszystkie dzieci.
- **dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej** (80 zł miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego).
- **dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka** (60 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5 r.ż., 80 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5 r.ż. do ukończenia 24 r.ż.). Dodatek ten przysługuje na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka niepełnosprawnego³.
- **dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego** (100 zł jeden raz w roku, nie musi być koniecznie wypłacony we wrześniu). Dodatek przysługuje także na dzieci uczęszczające do „zerówki” (roczne przygotowanie przedszkolne). Dodatek przeznaczony jest na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego. Wniosek należy składać do dnia zakończenia okresu zasiłkowego, w którym rozpoczęto rok szkolny albo roczne przygotowanie przedszkolne, czyli do dnia 31 października.
- **dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania** (wypłacany przez 10 miesięcy, od września do czerwca). Dodatek ten przysługuje w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadgimnazjalnej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej lub gimnazjum w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (90 zł miesięcznie), lub w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do szkoły ponadgimnazjalnej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadgimnazjalnej (50 zł miesięcznie).

Ponadto można ubiegać się o **jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się żywego dziecka** w wysokości 1.000 zł. Zapomoga ta przysługuje matce lub ojcu, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli **dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1.922,00 zł**. Wniosek o wypłatę zapomogi należy złożyć w urzędzie gminy / ośrodka pomocy społecznej w ciągu 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a gdy sprawa dot. dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Zapomoga przysługuje pod warunkiem, że kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do porodu, i zostało to potwierdzone zaświadczeniem lekarskim lub zaświadczeniem wystawionym przez położną.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE OTRZYMANIA ZASIŁKU RODZINNEGO

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przyznaje się na wniosek osoby uprawnionej.

W przypadku problemów i wątpliwości można także zwrócić się o pomoc w uzyskaniu tego zasiłku do ośrodka pomocy społecznej, który także ma prawo do występowania o zasiłki rodzinne na rzecz uprawnionych osób. W wielu gminach zasiłek wraz z dodatkami przyznaje i wypłaca właśnie ośrodek pomocy społecznej (wydzielony dział świadczeń rodzinnych), któremu to zadanie zlecił urząd gminy lub miasta.

W przypadku wątpliwości dotyczących samotnego wychowywania dziecka może być przeprowadzony wywiad lub informacje te może przekazać ośrodek pomocy społecznej, o ile osoba ubiegająca się o świadczenie znajduje się pod jego opieką i w ciągu ostatnich 3 miesięcy był przeprowadzany rodzinny wywiad środowiskowy.

Uwaga: w przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym, uzyskania dochodu lub w przypadku wystąpienia innych zmian mających wpływ na uprawnienia do zasiłku rodzinnego osoba zainteresowana jest zobowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym instytucji wypłacającej świadczenia rodzinne.

Na jednego członka rodziny przysługuje tylko jeden zasiłek rodzinny wraz z dodatkami (w zależności od uprawnień może przysługiwać jeden lub kilka dodatków).

Uprawnienia do zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami ustala i wypłaca gmina lub ośrodek pomocy społecznej.

Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami jest wypłacany nie później niż do ostatniego dnia miesiąca, za który zostało przyznane świadczenie. Jeżeli dokumenty zostaną złożone po 10 dniu miesiąca świadczenie za ten miesiąc zostanie wypłacone najpóźniej do ostatniego dnia następnego miesiąca.

Od każdej decyzji w sprawie zasiłku rodzinnego przysługuje odwołanie do Samorządowego Kolegium Odwoławczego. Każda decyzja zawiera pouczenie, w którym podany jest organ, do którego służy odwołanie i termin, w którym to odwołanie można złożyć. Należy uważnie czytać pouczenia w tej sprawie i ściśle stosować się do zawartych w nich informacji.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2013 r., Nr 1456 z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2008 r., Nr 223, poz. 1456);
3. Ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., Nr 13681, z późn. zm.)

4. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 stycznia 2013 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2013 r., Nr 3);
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2012 r., nr 959).

■ ŚWIADCZENIE PIELEGNACYJNE

Świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będą:

- rodzicom (matka lub ojciec),
- opiekunowi faktycznemu dziecka (osoby opiekujące się dzieckiem, które wystąpiły do sądu o jego przysposobienie)
- osobom będącym rodzinami zastępczymi spokrewnionymi, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny (z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności).

z tytułu rezygnacji z pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności, zawierającym wskazania dotyczące konieczności:

- stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz
 - stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji,
- albo
- legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności (dot. osób powyżej 16 r.ż.).

Jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała przed ukończeniem 18-go roku życia lub w trakcie nauki w szkole (lub szkole wyższej), jednak nie później niż do ukończenia 25-go roku życia.

Świadczenie pielęgnacyjne NIE przysługuje jeżeli:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- osoba wymagająca opieki:
 - pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
 - została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej z dzieckiem, na której ciąży obowiązek alimentacyjny,
 - została umieszczona w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzysta w nim z całodobowej opieki,
 - w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji została umieszczona w placówce zapewniającej całodobową opiekę (z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej) i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni

w tygodniu,

- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury na to dziecko,
- osoba w rodzinie ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na to lub na inne dziecko w rodzinie (*uwaga: oznacza to, że jeżeli np. matka przebywa na urlopie wychowawczym i opiekuje się młodszym, zdrowym dzieckiem i pobiera z tego tytułu dodatek do zasiłku rodzinnego, to ojciec nie może pobierać świadczenia pielęgnacyjnego na niepełnosprawne dziecko w rodzinie. Analogiczna sytuacja występuje w przypadku, gdy na dwoje dzieci niepełnosprawnych każde z rodziców ubiegałoby się o przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego*).

Od 1 stycznia 2010 r. przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego nie jest uzależnione od spełnienia kryterium dochodowego. Natomiast od 1 stycznia 2015 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego **wynosi 1000 zł**.

Osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne spełniające nowe, obowiązujące od 1 stycznia 2013 r. warunki ustawowe, w okresie od kwietnia do grudnia 2013 r. mają również prawo do przyznawanego z urzędu **dodatku w wysokości 200 zł miesięcznie** na podstawie rządowego programu wspierania osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne.

Łączna wysokość wsparcia dla osób otrzymujących obecnie świadczenie pielęgnacyjne **wynosi 1200 zł miesięcznie**.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o świadczenie pielęgnacyjne:

Do wniosku o ustalenie prawa do świadczeń pielęgnacyjnych należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenia lub oświadczenia o wysokości dochodów, o których mowa w § 2 ust. 2 pkt 6 rozporządzenia w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz.U.05.105.881) - są to te same dokumenty potwierdzające wysokość dochodu rodziny, które należy dołączyć w razie ubiegania się o zasiłki rodzinne i/lub dodatki do nich (np. zaświadczenie z Urzędu Skarbowego o wysokości dochodów uzyskanych przez członków rodziny),
- zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki.

Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości, co do okoliczności stanowiących podstawę udzielenia świadczenia, organ udzielający może przeprowadzić wywiad środowiskowy. W takim przypadku organ udzielający świadczenia może wystąpić do ośrodka pomocy społecznej o udzielenie informacji o okolicznościach będących podstawą do wydania decyzji, jeżeli okoliczności te zostały ustalone w rodzinnym wywiadzie środowiskowym przeprowadzonym nie wcześniej niż 3 miesiące przed dniem otrzymania przez ośrodek pomocy społecznej wniosku o udzielenie informacji. Brak jest podstaw prawnych do przeprowadzenia na potrzeby świadczeń rodzinnych rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne opłacane są także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne o ile nie jest zgłoszona do ubezpieczenia z innego tytułu (np. o ile nie zgłosi jej pracujący małżonek).

- **Gdzie ubiegać się o świadczenie?** ► Świadczenia rodzinne są przyznawane i wypłacane przez Urząd Gminy bądź Urząd Miasta. W niektórych gminach może być to także Ośrodek Pomocy Społecznej (wydział świadczeń rodzinnych). Zasiłek pielęgnacyjny może być wypłacany przez OPS lub oddział ZUS.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006.139.992j.t.)
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne Rozporządzenie Rady (Dz. U. Nr 298, poz. 1769)
Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz.U.2009.129.1058)*

■ SPECJALNY ZASIŁEK OPIEKUŃCZY

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788 i 1529) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwać będzie wtedy, gdy:

- niepełnosprawność została stwierdzona czy nabyta po 25. roku życia lub związana jest np. z wiekiem osoby, nad którą trzeba sprawować opiekę.

Zasiłek przyznawany będzie rodzicom, ale tylko w przypadku, kiedy jedno z nich zrezygnowało z pracy zawodowej. Natomiast zasiłek nie będzie przysługiwał rodzicowi, który nigdy pracy nie podejmował. Otrzymywać go będą również inne osoby, na których ciąży obowiązek alimentacyjny i które rezygnują z pracy w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności.

Specjalny zasiłek opiekuńczy wyniesie **520 zł** miesięcznie¹.

Zasiłek będzie uzależniony od kryterium dochodowego w wysokości **623 zł** miesięcznie²

¹ przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 specjalnego zasiłku opiekuńczego za każdy dzień. Należną kwotę zasiłku zaokrągla się do 10 groszy w górę.

² łączny dochód dwóch rodzin: rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki, w przeliczeniu na osobę

Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

- a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- b) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,
- c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego,
- d) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotów wykonujących działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;

5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;

6) na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Dokumenty wymagane przy ubieganiu się o specjalny zasiłek opiekuńczy świadczenie:

Do wniosku o ustalenie prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego należy dołączyć:

- uwierzytelnioną kopię dokumentu stwierdzającego tożsamość (dowodu osobistego) osoby ubiegającej się o specjalny zasiłek opiekuńczy,
- orzeczenie o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności dziecka,
- zaświadczenia o dochodach, wszystkich domowników, w tym także zaświadczenie o dochodach osoby niepełnosprawnej nad którą sprawują
- zaświadczenie placówki zapewniającej całodobową opiekę, w przypadku umieszczenia w niej dziecka, o liczbie dni w tygodniu, w których korzysta w niej z całodobowej opieki.

Przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego obowiązkowe będzie przeprowadzanie wywiadu środowiskowego.

Za osobę pobierającą specjalny zasiłek opiekuńczy opłacane są także składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz zdrowotne o ile nie jest zgłoszona do ubezpieczenia z innego tytułu (np. o ile nie zgłosi jej pracujący małżonek).

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U.2006.139.992 z późn.zm.), 2. Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu wspierania niektórych osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne (Dz. U. 28 czerwca 2012r., poz.732), 3. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o świadczenia rodzinne (Dz. U. z 2011 r., Nr 298, poz. 1769 z późn. zm.), 4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2009 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz. U. z 2009 r., Nr 129, poz. 1058), 5. Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2012 poz. 1548).

V. ORZEKANIE O NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI

Jeżeli chcesz korzystać z uprawnień i świadczeń przysługujących osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, Twoje dziecko powinno mieć wydane orzeczenie o niepełnosprawności (dla osób do 16 roku życia) lub orzeczenie o lekkim, umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności (dla osób powyżej 16 roku życia).

■ TRYB ORZEKANIA

Orzeczenia te są wydawane na wniosek osoby zainteresowanej (lub jej przedstawiciela prawnego) na określony czas, zazwyczaj na 2-3 lata (orzeczenie o stopniu niepełnosprawności może być wydane bezterminowo). Orzeczenia te wydają Powiatowe Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności (w miastach na prawach powiatu są to Miejskie Zespoły ds. Orzekania o Niepełnosprawności). Aby otrzymać orzeczenie należy:

- złożyć do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wypełniony wniosek o wydanie orzeczenia,
- dołączyć do wniosku zaświadczenie lekarskie na określonym druku wypełnione przez lekarza, pod którego opieką znajduje się dana osoba (wskazane jest, aby w przypadku osoby z autyzmem lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi, był to lekarz psychiatra),
- dołączyć do wniosku kserokopię dokumentacji medycznej, wyników badań, konsultacji, opinii psychologicznej, opinii pedagogicznej (dokumenty odnoszące się do potwierdzenia stanu zdrowia). Druk wniosku i zaświadczenia lekarskiego można otrzymać w siedzibie zespołu orzekającego,
- orzeczenie wydawane jest po przeprowadzeniu oceny stanu zdrowia
- osoba zainteresowana jest wzywana na posiedzenie składu orzekającego, jeżeli lekarz wystawiający zaświadczenie, stwierdzi, że jest w stanie stawić się.

Orzeczenie o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności zawiera m.in. wskazania do korzystania z systemu środowiskowego wsparcia, uczestnictwa w warsztatach terapii zajęciowej, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Orzeczenie jest decyzją administracyjną. Od negatywnej decyzji można się odwołać w terminie 14 dni od jej otrzymania.

W przypadku negatywnej decyzji drugiej instancji, można odwoływać się do Sądu Rejonowego, Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.

Druga instancja w procesie orzekania to: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności (to tam kierowane są odwołania od decyzji zespołów powiatowych).

■ Gdzie szukać informacji? ►►

Informacje dotyczące adresu Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności można uzyskać w Ośrodku Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Starostwie Powiatu.

Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

ul. Powstańców 41a, 40-024 Katowice, tel. (032) 207 78 14, fax (032) 207 78 52

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Będzinie

ul. Krasickiego 17, 42-500 Będzin, tel. (032) 761 52 65 do 8,
fax (032) 761 52 65 wew. 71

Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Białej

ul. Brodzińskiego 22, 43-300 Bielsko Biała, tel./ fax (033) 815 19 16

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bielsku Białej

ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko Biała, tel. (033) 813 62 55, fax (033) 813 64 41

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytomiu

ul. Strzelców Bytomskich 16, 41-902 Bytom, tel. (032) 282 18 67,
fax. (032) 281 80 93

Uwaga: Obejmuje zasięgiem także miasto na prawach powiatu - Piekary Śląskie

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Chorzowie

ul. Kruszcowa 22, 41-500 Chorzów, tel. (032) 249 62 28, fax (032) 249 62 29

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Cieszynie

ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 851 04 44 wew. 130, 152;
fax (033) 851 07 75

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Częstochowie

Al. Niepodległości 20/22, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 366 04 64,
fax. (034) 363 95 06

Uwaga: Obejmuje zasięgiem powiaty częstochowski i kłobucki

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Dąbrowie Górniczej

ul. 3-go Maja 22, 41-300 Dąbrowa Górnicza, tel./fax (032) 261 72 12

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Jaworznie

ul. Łukasiewicza 6, 32-520 Jaworzno, tel. (032) 615 51 51, fax (032) 615 51 60

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Katowicach

ul. Jagiellońska 17, 40-032 Katowice, tel. (032) 251 00 87, wew. 112,
fax (032) 251 71 31 wew. 102

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Mysłowicach

ul. Brzezińska 21, 41-400 Mysłowice, tel. (032) 223 85 85, fax. (032) 223 85 84

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Myszkowie

ul. Partyzantów 21, 42-300 Myszków, tel./fax (034) 313 02 98

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rudzie Śląskiej

ul. Markowej 20a, 41-709 Ruda Śląska, tel./fax (032) 344 03 08

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Rybniku

ul. Raciborska 20, 44-200 Rybnik, tel./fax (032) 423 72 02

*Uwaga: Obejmuje zasięgiem także miasta na prawach powiatu:
Rybnik, Żory, Gliwice, Jastrzębie Zdrój
oraz powiaty:
rybnicki, gliwicki, pszczyński, wodzisławski, mikołowski*

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Siemianowicach Śląskich

ul. Michałkowicka 105, 41-100 Siemianowice Śląskie, tel. (032) 760 53 90,
fax (032) 760 54 20

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Sosnowcu

ul. Mościckiego 14, 41-200 Sosnowiec, tel./ fax (032) 296 06 15

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świętochłowicach

ul. Katowicka 35, 41-600, Świętochłowice, tel. (032) 245 80 20,
fax (032) 245 80 20 wew. 35

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tarnowskich Górach

ul. Sienkiewicza 16, 42-600 Tarnowskie Góry, tel. (032) 381 81 02,
fax (032) 381 37 27

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tychach

ul. Budowlanych 59, 43-100 Tychy, tel./fax. (032) 227 95 81

Uwaga: Obejmuje zasięgiem powiaty tyski i bieruńsko-lędziński

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zabrze

ul. Roosevelta 40, 41-800 Zabrze, tel. (032) 277 78 45, (032) 277 78 19,
fax. (032) 277 78 02

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Zawierciu

ul. Daszyńskiego 4, 42-400 Zawiercie, tel./fax (032) 671 07 48

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Żywcu

ul. Ks. Pr. St. Słonki 24, 34-400 Żywiec, tel. (033) 861 89 94,
fax (033) 861 93 36

■ LEGITYMACJA OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

Jeżeli jest już wydane orzeczenie o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności, możesz postarać się o legitymację osoby niepełnosprawnej. Legitymację wydaje Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Legitymacja uprawnia m.in. do korzystania z ulgowych przejazdów PKP i PKS (78% ulga w przejazdach na leczenie i rehabilitację, w tym na turnusy rehabilitacyjne).

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.)

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 1 lutego 2002 r.

w sprawie kryteriów niepełnosprawności u osób w wieku do 16 roku życia (Dz. U. z 2002 r., nr 17, poz. 162),

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 lipca 2003 r.

w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r., nr 139, poz. 1328).

■ ULGOWE PRZEJAZDY KOMUNIKACJĄ LOKALNĄ

Zasady przyznawania ulg na przejazdy komunikacją lokalną (gminną, miejską) określają przepisy lokalne – uchwała Rady Gminy/ Miasta. Oznacza to, że w poszczególnych gminach, miastach obowiązujące przepisy są inne.

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje o tym, jakie ulgi przysługują osobom niepełnosprawnym w przejazdach komunikacją lokalną w danej gminie, można uzyskać u przewoźnika (np. zakład transportu miejskiego) lub przeczytać w regulaminie przewozów środkami komunikacji gminnej.

Na stronach internetowych:

Miejskiego Zakładu Komunikacyjnego w **Bielsku-Białej**
<http://www.mzk.bielsko.pl/42,artykul.html>

Komunikacyjnego Związku Komunalnego **Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego**
<http://www.kzkgop.com.pl/strony/p-1-ulgi-na-przejazd.html>

Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w **Częstochowie**
<http://www.mpk.czest.pl/page/dla-pasazera/taryfa-oplat>

Międzygminnego Związku Komunikacyjnego w **Jastrzębiu Zdroju**
<http://www.mzkjastrzebie.com/mzk/dla-pasazera/bilety-oplaty-ulgi/5369,OPLATY-DODATKOWE-ORAZ-OBOWIAZUJACE-ULGI.html>

Przedsiębiorstwa Komunikacji Miejskiej Sp. z o.o. w **Jaworznie**
<http://www.pkm.jaworzno.pl/www/cennik-biletow/uprawnienia-do-ulg-i-przejazdow-bezplatnych/>

Zarządu Transportu Zbiorowego w **Rybniku**
<http://www.ztz.rybnik.pl/index.php?page=regulamin-przewozu>

znajdują się informacje na temat **osób uprawnionych do korzystania z bezpłatnych oraz ulgowych przejazdów środkami komunikacji miejskiej.**

VI. DOFINANSOWANIE ZE ŚRODKÓW PFRON

■ TURNUS REHABILITACYJNY

Jest to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku. Celem turnusu jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników m.in. przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Osoba niepełnosprawna (posiadająca stosowne orzeczenie) może ubiegać się o dofinansowanie do turnusu pod warunkiem, że:

- zostanie skierowana na turnus na wniosek lekarza, pod opieką którego się znajduje,
- w roku, w którym ubiega się o dofinansowanie, nie uzyskała na ten cel dofinansowania ze środków PFRON,
- weźmie udział w turnusie, który odbędzie się w ośrodku wpisanym do rejestru ośrodków, prowadzonego przez wojewodę,
- nie będzie pełniła funkcji członka kadry na tym turnusie, ani nie będzie opiekunem innego uczestnika tego turnusu,
- złoży oświadczenie o wysokości osiąganych dochodów,
- zobowiąże się do przedstawienia na turnusie, podczas pierwszego badania lekarskiego, informacji stanie zdrowia, sporządzonej nie wcześniej niż na 3 mies. przed datą rozpoczęcia turnusu, wystawionej przez lekarza, pod którego opieką obecnie się znajduje.

O dofinansowanie do udziału w turnusie może także ubiegać się opiekun osoby niepełnosprawnej. W przypadku starań o dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie brane są pod uwagę dochody. Przeciętny miesięczny dochód, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie powinien przekraczać kwoty 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym.

Istnieje możliwość otrzymania dofinansowania w sytuacji przekroczenia kryterium dochodowego, ale wówczas kwotę dofinansowania pomniejsza się o kwotę, o którą dochód ten został przekroczony. Wniosek o dofinansowanie składa się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR).

- **Gdzie szukać informacji?** ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Ogólnokrajowy rejestr ośrodków uprawnionych do organizowania turnusów rehabilitacyjnych oraz niezbędne informacje i druki wniosków można na stronach internetowych Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: <http://ebon.mpips.gov.pl/wprowadzenie/>

Lista PCPR w województwie śląskim znajduje się na stronie Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego:

<https://empatia.mpips.gov.pl/web/piu/dla-swiadczeniobiorcow/turnusy/wyszukiwarka-osrodkow>

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 15 listopada 2007 r. w sprawie turnusów rehabilitacyjnych (Dz. U. z 2007 r., nr 230, poz. 1694).*

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Będzinie

ul. Krasickiego 17, 42- 500 Będzin, tel. (032) 267 81 08, fax (032) 267 81 08
e-mail: pcprbedzin@o2.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku-Białej

ul. Piastowska 40, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 813 63 13, fax (033) 813 64 41
e-mail: pcpr@powiat.bielsko

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łędzinach

ul. Łędzińska 24, 43-140 Łędziny, tel. (032) 2167819, fax (032) 216 78 19
e-mail: pcpr@powiatbl.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Cieszynie

ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 477 71 17, fax (033) 477 71 17
e-mail: pcpr@powiat.cieszyn.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie

ul. Tkacka 5, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 322 92 06, fax (034) 322 92 07
e-mail: pcprczwa@poczta.onet.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Gliwicach

ul. Zygmunta Starego 17, 44-100 Gliwice, tel. (032) 332 66 16, fax (032) 332 66 16
e-mail: pcpr_gliwice@wp.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku

ul. Skorupki 46, 42-100 Kłobuck, tel. (034) 310 05 23, fax (034) 310 05 24
e-mail: pcpr@klobuck.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lublińcu

ul. Sobieskiego 9, 42-700 Lubliniec, tel. (034)356 32 57, fax (034) 356 32 57
e-mail: pcprlc@poczta.onet.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łaziskach Górnych

ul. Chopina 8, 43-170 Łaziska Górne, tel. (032) 224 43 90, fax (032) 224 44 98
e-mail: pcpr.mikolow@poczta.fm

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myszkowie

ul. Partyzantów 21, 42-300 Myszków, tel. (034) 313 02 98, fax (034) 313 02 98
e-mail: pcprmyszkow1@wp.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pszczynie

ul. Dworcowa 23, 43-200 Pszczyna, tel. (032) 449 01 45, fax (032) 449 01 45
e-mail: pcprpszczyna@interia.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Raciborzu

ul. Grzonki 1, 47-400 Racibórz, tel. (032) 415 20 28, fax (032) 415 20 28
e-mail: pcpr.r-rz@wp.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rybniku

ul. 3 Maja 31, 44-200 Rybnik, tel. (032) 426 00 33, fax (032) 426 00 33
e-mail: pcpr.rybnik@wp.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach

ul. Sienkiewicza 16, 42-600 Tarnowskie Góry, tel. (032) 381 81 01/05,
fax (032) 381 81 01
e-mail: pcpr@tarnogorski.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wodzisławiu Śląskim

ul. Wałowa 30, 44-300 Wodzisław Śląski, tel. (032) 455 14 30, 454 71 06,
fax (032) 454 71 06
e-mail: pcpr_wodz@poczta.onet.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Zawierciu

ul. Daszyńskiego 4, 42-400 Zawiercie, tel. (032) 671 07 48, fax (032) 671 07 48
e-mail: pcprzawiercie@poczta.onet.pl

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu

ul. Ks. Pr. St. Słonki 24, 34-300 Żywiec, tel. (033) 861 93 36, fax (033) 861 94 19
e-mail: pcpr_zywiec@op.pl

Inne instytucje pełniące funkcje Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie:

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej

ul. Miarki 11, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 499 56 50, fax (033) 499 56 52
e-mail: sekretariat@mops.bip.wizja.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Bytomiu

ul. Strzelców Bytomskich 16, 41-902 Bytom, tel. (032) 388 67 00, fax (032) 281 80 93
e-mail: sekretariat@mopr.bytom.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Chorzowie

ul. Kruszcowa 22, 41-500 Chorzów, tel. (032) 771 63 01, fax (032) 249 62 29,
(032) 771 63 05
e-mail: opsch@z4.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie

ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 2, 42-217 Częstochowa, tel. (034) 372 42 00,
fax (034) 372 42 50
e-mail: mops@czestochowa.um.gov.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbrowie Górniczej

ul. Skibińskiego 1, 41-300 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 262 25 28, fax (032) 261 36 94
e-mail: sekretariat@mops.com.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Gliwicach

ul. Górnych Wałów 9, 44-100 Gliwice, tel. (032) 401 01 85, 231 40 33,
fax (032) 230 80 27
e-mail: opsgliwice@op.pl.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Jastrzębiu Zdroju

ul. Al. Piłsudskiego 60, 44-335 Jastrzębie Zdrój, tel. (032) 471 75 77,
fax (032) 471 75 77, e-mail: ops@um.jastrzebie.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworznie

ul. Północna 9b, 43-600 Jaworzno, tel. (032) 618 18 40, fax (032) 618 18 40,
e-mail: mops@mops.jaworzno.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Katowicach

ul. Jagiellońska 17, 40-032 Katowice, tel. (032) 251 00 87,
fax (032) 251 00 87 wew.136
e-mail: kancelaria@mops.katowice.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mysłowicach

ul. Gwarków 24, 41-400 Mysłowice, tel. (032) 222 28 12, fax (032) 222 12 89
e-mail: mysomops@poczta.onet.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Piekarach Śląskich

ul. Bpa Nankera 103, 41-947 Piekary Śląskie, tel. (032) 287 95 03, fax (032) 287 95 03
e-mail: mopr.piekary@neostrada.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej

ul. Markowej 20, 41-709 Ruda Śląska, tel. (032) 344 03 23, fax (032) 344 03 02
e-mail: sekretariat@mops.rsl.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Rybniku

ul. Żużłowa 25, 44-200 Rybnik, tel. (032) 422 11 11, fax (032) 426 01 21,
e-mail: sekretariat@opsrybnik.pol.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemianowicach Śląskich

ul. Szkolna 17, 41-100 Siemianowice Śląskie, tel. (032) 765 62 00, fax (032) 765 62 19
e-mail: mops@mops.siemianowice.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sosnowcu

ul. Mościckiego 14, 41-200 Sosnowiec, tel. (032) 368 06 01, fax (032) 368 06 14
e-mail: mops.sosnowiec@poczta.internetdsl.pl

Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach

ul. Katowicka 35, 41-600 Świętochłowice, tel. (032) 245 51 04,
fax (032) 245 51 04 wew.50
e-mail: ops@poczta.internetdsl.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tychach

ul. Budowlanych 59, 43-100 Tychy, tel. (032) 227 35 40, fax (032) 323 22 41
e-mail: mops.tychy@interia.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Zabrze

ul. Roosevelta 40, 41-800 Zabrze, tel. (032) 277 78 00, fax (032) 277 78 02

e-mail: mopr@zabrze.pol.pl

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żorach

ul. ul. Księcia Przemysława 2, 44-240 Żory, tel. (032) 434 37 13, fax (032) 434 37 13

e-mail: mopszory@ak.net.pl

**■ DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER
TECHNICZNYCH ORAZ KOMUNIKACYJNYCH**

Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie mogą starać się o dofinansowanie zakupu sprzętu mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz technicznych. Nie ma określonej listy tych sprzętów. Przez bariery techniczne należy rozumieć bariery utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej funkcjonowanie społeczne. Likwidacja bariery technicznej powinna powodować sprawniejsze działanie takiej osoby w społeczeństwie i umożliwić jej funkcjonowanie w życiu codziennym. Przez bariery w komunikowaniu się należy rozumieć ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające osobie niepełnosprawnej swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji. Likwidacja bariery w komunikowaniu się ma powodować umożliwienie osobie niepełnosprawnej sprawniejsze i bardziej swobodne porozumiewanie się oraz przekazywanie informacji.

Wysokość dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się oraz technicznych wynosi do 80% kosztów tego przedsięwzięcia, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i technicznych może być przyznawane raz na trzy lata.

O dofinansowanie to mogą ubiegać się osoby z orzeczoną niepełnosprawnością, stopniem niepełnosprawności. Dofinansowanie przyznaje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Tam też można otrzymać i złożyć stosowny wniosek.

■ Gdzie szukać informacji? ►► Adres Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Twoim powiecie możesz uzyskać w Starostwie Powiatu lub w Ośrodku Pomocy Społecznej.

Podstawa prawna:

Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 czerwca 2002 r. w sprawie określenia rodzajów zadań powiatu, które mogą być finansowane ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. z 2002 r., nr 96, poz. 861 z późn. zm.).

VII. WSPARCIE DLA DOROSŁYCH OSÓB Z AUTYZMEM

Osoby dorosłe z autyzmem
lub innymi całościowymi zaburzeniami rozwojowymi,
które zakończyły edukację
(maksymalnie mogą uczyć się do 24 r.ż.)
nie mają obecnie dostatecznego dostępu
do zróżnicowanych ofert
w zakresie dziennej aktywności
czy aktywizacji społecznej i zawodowej.

Rodzice mogą poszukiwać miejsca w następujących placówkach:

■ ŚRODOWISKOWE DOMY SAMOPOMOCY

W ramach systemu pomocy społecznej funkcjonują Środowiskowe Domy Samopomocy (ŚDS), które są przeznaczone dla dorosłych osób z zaburzeniami psychicznymi. Są to zazwyczaj dzienne ośrodki wsparcia, choć mogą także funkcjonować jako ośrodki całonocnego, okresowego pobytu. W większości są prowadzone przez Ośrodki Pomocy Społecznej, rzadziej przez organizacje pozarządowe.

ŚDS są ukierunkowane na podtrzymanie umiejętności życiowych uczestników zajęć oraz ich rozwój, działania zmierzające do poprawy funkcjonowania i jakości życia poprzez rozwijanie umiejętności, zdolności i zainteresowań.

*Podstawa prawna:
Ustawa z dn. 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2009.175.1362 j.t.).*

■ **Gdzie szukać informacji?** ► O tym, czy w Twojej miejscowości funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy, możesz dowiedzieć się w Ośrodku Pomocy Społecznej,

Wydziale Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego:

ul. Powstańców 41a, 40-032 Katowice, tel. (032) 207 78 24, 207 78 74,

fax (032) 20 77 811

e-mail: ps-sekretariat@katowice.uw.gov.pl

Wykaz ŚDS znajduje się na stronie internetowej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego:

<http://www.katowice.uw.gov.pl/wdzps/placowki.html>

Bielsko-Biała

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Sobieskiego 158, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 812 65 06, fax (033) 812 65 06
e-mail: sdscentrum@op.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Kołłątaja 8, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 812 55 54, fax (033) 812 55 54
e-mail: podkowa@um.bielsko.pl

Bytom

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Karpacka 25, 41-902 Bytom, tel. (032) 280 85 29, fax (032) 280 85 29,
e-mail: sds@mopr.bytom.pl

Chorzów

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Karpacka 20, 41-500 Chorzów, tel. (032) 246 36 16, fax (032) 847 04 14
e-mail: sdschorzow@wp.pl

Częstochowa

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Lakowa 101, 42-280 Częstochowa, tel. (034) 361 80 56, fax (034) 361 80 56
e-mail: ikowalewska@mopsczestochowa.um.gov.pl

Dąbrowa Górnicza

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Morcinka 15, 41-303 Dąbrowa Górnicza, tel. (032) 264 15 63, fax (032) 264 15 63
e-mail: srodowiskowydom@interia.pl

Gliwice

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Tarnogórska 231, 44-105 Gliwice, tel. (032) 270 07 65, fax (032) 270 07 65
e-mail: sds.gliwice@op.pl

Jaworzno

Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jaworznie

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Szczakowska 45, 43-600 Jaworzno, tel. (032) 617 77 95, fax (032) 617 77 95

Katowice

Agencja Opiekuńczo-Medyczna i Handlowa Anna Szopa

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Gliwicka 74a, 40-855 Katowice, tel. (032) 254 77 06, fax (032) 254 77 06
e-mail: aomh.anna.szopa@wp.pl

Stowarzyszenie Działające na Rzecz Osób Chorych Psychiczenie i Ich Rodzin "Przystań"

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Tysiąclecia 41, 40-875 Katowice, tel. (032) 254 85 59, fax (032) 254 85 59
e-mail: sdsprzystan@op.pl

Śląskie Stowarzyszenie Ad Vitam Dignam

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Oswobodzenia 92, 40-405 Katowice, tel. (032) 255 71 96, fax (032) 255 71 96
e-mail: sdsavd@poczta.onet.pl

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Jacka

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Brata Alberta 4, 40-020 Katowice, tel. (032) 352 99 10, fax (032) 352 99 10
e-mail: bratalbert@wp.pl

Ruda Śląska

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek dla Niepełnosprawnych Najświętsze Serce Jezusa

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Kłodnicka 91, 41-706 Ruda Śląska, tel./ fax (032) 243 11 89 90
e-mail: sdshalemba@op.pl

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Elżbieta

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Wolności 30, 41-700 Ruda Śląska, tel. (032) 243 65 94, fax (032) 248 10 55
e-mail: swelzbieta@caritas.net.pl

Rybnik

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Andersa 6, 44-270 Rybnik, tel.(032) 421 18 08, fax (032) 421 18 08
e-mail: srodowiskowyds@neostrada.pl

Stowarzyszenie "OLIGOS" Na Rzecz Dzieci, Młodzieży Oraz Absolwentów Specjalnego Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Rybniku

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Karłowicza 48, 44-200 Rybnik, tel. (032) 750 57 96, fax. (032) 750 57 94,
e-mail: sdskarlowicza@gmail.com

Sosnowiec

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Lenartowicza 73, 41-219 Sosnowiec, tel. (032) 298 00 01, fax (032) 298 00 01
e-mail: salve@poczta.neostrada.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Grota Roweckiego 2, 41-200 Sosnowiec, tel. 505 166 421, fax. (032) 298 93 88
e-mail: cusiw@cusiw.sosnowiec.pl

Świętochłowice

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Karpacka 3, 41-608 Świętochłowice, tel. (032) 245 80 20, fax (032) 245 80 20 w. 35
e-mail: domsds@interia.pl

Tychy

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Mikołowska 122, 43-100 Tychy, tel. (032) 216 86 08, fax (032) 227 35 40
e-mail: sdsmozaika@interia.pl

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Św. Faustyna

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Nowokościelna 56, 43-100 Tychy, tel. (032) 227 18 36, fax (032) 227 18 36
e-mail: caritastychy@caritas.tychy.pl

Zabrze

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Andersa 34, 41-808 Zabrze, tel. (032) 272 35 98

powiat będziński

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Sikorskiego 5, 41-253 Czeladź, tel. (032) 265 47 00, fax (032) 265 47 00
e-mail: sds.ostoja@wp.pl

powiat bieruńsko-lędziński

Caritas Archidiecezji Katowickiej

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Lędzińska 26, 43-140 Lędziny, tel. (032) 326 77 71, fax (032) 326 77 73
e-mail: sdsledziny@op.pl

powiat cieszyński

Cieszyńskie Stowarzyszenie Ochrony Zdrowia Psychicznego Więż

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Wojska Polskiego 3, 43-400 Cieszyn, tel. (033) 852 41 78, fax (033) 852 41 78
e-mail: beatawid@wp.pl

powiat częstochowski

Środowiskowy Dom Samopomocy

Plac Wolności 1 w Soborzycach, 42-265 Dąbrowa Zielona, tel. (034) 354 84 12,
fax (034) 354 84 12
e-mail: sds soborzyce@op.pl

powiat gliwicki

Caritas Archidiecezji Katowickiej

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Szpitalna 29, 44-194 Knurów, tel./ fax (032) 236 54 87, 336 22 33
e-mail: knurow@caritas.knurow.pl

powiat lubliniecki

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Piłsudskiego 8, 42-700 Lubliniec, tel./ fax (034) 351 19 98
e-mail: sds lc@go2.pl

powiat mikołowski

Caritas Archidiecezji Katowickiej

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Staszica 4, 43-170 Łaziska Górne, tel./ fax (032) 737 00 46
e-mail: slslaziska@interia.eu

powiat myszkowski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Gałczyńskiego 6 i 7, 42 -300 Myszków, tel. (034) 313 25 02, fax (034) 313 25 02
e-mail: sdsmyszkow@interia.eu

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Millenium 19c, 42- 300 Myszków, tel. (034) 313 03 01, fax (034) 313 03 01
e-mail: mops.myszkow.millenium.@neostrada.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Steinkellera 5, 42-310 Żarki, tel. (034) 314 85 48, fax (034) 314 85 48
e-mail: sdszarki@neosrada.pl

powiat pszczyński

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Matka Boża Różańcowa

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Św. Jadwigi 4, 43-200 Pszczyna, tel. (032) 449 08 94, fax (032) 449 08 94
e-mail: wtzpszczyna@poczta.onet.pl

Caritas Archidiecezji Katowickiej Ośrodek Matka Boża Różańcowa

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Górnicza 47b, 43-225 Miedzna Wola, tel. (032) 448 89 53, fax (032) 448 89 53
e-mail: sds wola@tlen.pl

powiat wodzisławski

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Bogumińska 15, 44-300, Wodzisław Śląski, tel. (032) 456 05 16, fax (032) 456 05 16
e-mail: wsparcie.wodzislaw@poczta.onet.pl

powiat zawierciański

Środowiskowy Dom Samopomocy

ul. Krzywa 3, 42-400 Zawiercie, tel.(032) 670 00 10, fax (032) 670 00 10
e-mail: sdszawiercie@neostrada.pl

Środowiskowy Dom Samopomocy

Irządze 127a, 42-446 Irządze, tel. (034) 354 31 91, fax (034) 354 31 92
e-mail: gops_1@poczta.onet.pl

powiat żywiecki

Środowiskowy Dom Samopomocy

Pewel Wielka, 34-340 Jeleśnia, tel. (033) 860 07 58, fax (033) 860 07 58
e-mail: sds-pewel-wielka@wp.pl

■ WARSZTATY TERAPII ZAJĘCIOWEJ

Warsztat terapii zajęciowej (WTZ) jest dla osób niepełnosprawnych, które ukończyły już edukację, miejscem rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie uzyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Warsztaty mogą być organizowane m.in. przez organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia).

Uczestnikami WTZ mogą być jedynie osoby z orzeczoną stopniem niepełnosprawności oraz z zaznaczonym w tym orzeczeniu wskazaniem do uczestnictwa w warsztacie terapii.

Efekty aktywizacji zawodowej i społecznej powinny być oceniane nie rzadziej niż co 3 lata. Z założenia terapia zajęciowa i rehabilitacja w warsztatach powinny przygotowywać osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej
oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dn. 25 marca 2004 r.
w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004 r., nr 63, poz. 587).*

Bielsko-Biała

Warsztat Terapii Zajęciowej „Dworek” przy Specjalistycznym Psychiatrycznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Bielsku-Białej

ul. Olszówka 4, 43-309 Bielsko-Biała, tel. (033) 814 91 96 w. 144
e-mail: wtz.dworek@wp.pl
http://www.psychiatria.bielsko.pl/warsztaty_terapii_zajeciowej.html

Uwaga: do Warsztatu przyjmowane są tylko osoby chore psychicznie.

Warsztat Terapii Zajęciowej "Jesteś Potrzebny"

ul. Sempołowskiej 13, 43-300 Bielsko-Biała, tel. /fax (033) 497 58 78
e-mail: biuro@jestespotrzebny.pl
<http://www.jestespotrzebny.pl/>

Bytom

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Tetmajera 2, 41-933 Bytom, tel. (032) 283 00 49

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Powstańców Śląskich 17, 41-902 Bytom, tel. (032) 282 46 23

Chorzów

Warsztat Terapii Zajęciowej

Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym

ul. Beskidzka 6, 41-500 Chorzów, tel. (032) 241 80 16, 247 97 69
e-mail: wtz-chorzow@wp.pl
<http://www.wtzchorzow.republika.pl/>

Częstochowa

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Brzeźnicka 36, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 322 01 31

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Caritas Diecezji Gliwickiej

ul. Toszecka 179, 44-110 Gliwice, tel. (032) 238 88 23, tel./ fax (032) 238 88 90
<http://www.caritas.gliwice.pl/index.php?s=main03-04-01>

Warsztaty Terapii Zajęciowej TĘCZA

ul. Plebańska 18, 44-100 Gliwice, tel. (032) 238 22 05
e-mail: wtz_tecza@proinfo.pl; wtztecza@gmail.com
<http://wtztecza-gliwice.pl/>

Jaworzno

Warsztat Terapii Zajęciowej przy PSOUU Koło w Jaworznie

ul. Chopina 19, 3-600 Jaworzno, tel. (032) 616 69 43, 616 35 89 w. 33
e-mail: uczestnicywtz@poczta.onet.pl
<http://www.wtz.psouujaworzno.org.pl/>

Katowice

Warsztat Terapii Zajęciowej „Promyk”

ul. T. Ociepki 8a, 40-413 Katowice Janów ul, tel. (032) 254 93 76, tel. kom. 0500 217 252
e-mail: biuro.wtzpromyk@gmail.com
<http://www.wtzpromyk-katowice.org.pl/>

Warsztat Terapii Zajęciowej w Katowicach-Giszowcu

ul. Wojciecha 23, 40-474 Katowice, tel./ fax (032) 256 85 22
e-mail: wtz.giszowiec@neostrada.pl
<http://www.orew.katowice.pl/wtz.html>

Warsztat Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia SPES

ul. Panewnicka 463, 40-774 Katowice, tel. (032) 252 74 46
e-mail: wtz@spes.org.pl
<http://www.spes.org.pl/?module=tresc&id=89>

Warsztat Terapii Zajęciowej

Śląskiego Stowarzyszenia „AD VITAM DIGNAM”

ul. Oswobodzenia 92, 40-405 Katowice, tel./ fax (032) 255 89 74
e-mail: wtz.dignam@wp.pl
http://advitamdignam.org/?page_id=41

Mysłowice

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Laryska 7, 41-400 Mysłowice, tel. (032) 223 64 64

Uwaga: Warsztat dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu znacznym lub umiarkowanym z terenu Mysłowic.

Ruda Śląska

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Kłodnicka 91, 41-706 Ruda Śląska, tel. (032) 243 34 84 do 6
http://www.nsj.caritas.net.pl/portal/index.php?option=com_content&task=view&id=19&Itemid=33

Rybnik

Warsztat Terapii Zajęciowej nr 1 PRZYSTAŃ

PSOUU Koło w Rybniku

ul. Kościuszki 55, 44-200 Rybnik, tel./ fax (032) 423 74 14
e-mail: psouurybnik@wp.pl
<http://www.wtzprzystan.pl/>

Uwaga: Warsztat dla osób z terenu Rybnika

Warsztat Terapii Zajęciowej nr 2 LATARNIA

PSOUU Koło w Rybniku

ul. Andersa 14, 44-270 Rybnik (Niedobczyce), tel. (032) 42 11 449
e-mail: latarnia@habar.com.pl
<http://latarnia.habar.com.pl/>

Sosnowiec

Warsztat Terapii Zajęciowej TPD Oddział Miejski Sosnowiec

ul. Jodłowa 1, 41-208 Sosnowiec, tel. (032) 360 33 33
e-mail: wtz_sosnowiec@o2.pl
<http://www.tpdsosnowiec.pl/warsztaty-terapii-zajeciowej.html>

Tychy

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Nowokościelna 56, 43-100 Tychy, tel./ fax (032) 227 18 36, tel. (032) 327 09 17
e-mail: faustyna@tychy.caritas.pl
<http://www.faustynatychy.caritas.pl/index.php?opcja=strony&id=24>

Uwaga: Warsztat dla osób z terenu Tych.

powiat częstochowski

„Koło” Warsztaty Terapii Zajęciowej Dla osób Niepełnosprawnych Przy Katolickim Stowarzyszeniu Niepełnosprawnych

ul. Zamkowa 27, 42-230 Koniecpol, tel./ fax (034) 355 19 51

Uwaga: do Warsztatu przyjmowane są tylko osoby z niepełnosprawnością w stopniu lekkim lub średnim.

powiat gliwicki

Warsztat Terapii Zajęciowej Caritas Archidiecezji Katowickiej

ul. Szpitalna 29, 44-194 Knurów, tel. (032) 336 22 33 w. 31
http://www.caritas.knurow.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=9&Itemid=6

powiat lubliniecki

Warsztat Terapii Zajęciowej przy DPS

ul. Kochcicka 1, 42-700 Lubliniec, tel. (034) 351 10 70, fax (034) 351 01 12
<http://www.dps.ghost.pl/works.php>

powiat mikołowski

Warsztat Terapii Zajęciowej

pl. Salwatorianów 4, 43-190 Mikołów, tel. (032) 226 09 96
<http://www.psouu-mikolow.pl/>

Uwaga: do Warsztatu przyjmowane są tylko osoby z upośledzeniem umysłowym.

powiat raciborski

Warsztat Terapii Zajęciowej przy Ośrodku Pomocy Społecznej

ul. Rzeźnicza 8, 47-400 Racibórz, tel. (032) 415 05 60, fax (032) 415 05 60 wewn. 130

e-mail: wtz777@wp.pl

<http://www.wtz.ops-raciborz.pl/>

Uwaga: do Warsztatu przyjmowane są tylko osoby z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym lub znacznym.

powiat wodzisławski

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Zamkowa 8, 44-350 Gorzyce, tel. (032) 451 11 72 w. 240, fax (032) 451 116 96

e-mail: wtzgorzyce@neostrada.pl

Warsztat Terapii Zajęciowej

Caritas Archidiecezji Katowickiej

ul. Wałowa 30, 44-300 Wodzisław Śląski, tel. (032) 456 36 62

e-mail: wtzwodzislaw@tlen.pl

<http://www.katowice.caritas.pl/osrodek/28/wtz-sw-hiacynta-i-franciszek-w-wodzislawiu-slaskim.html>

powiat żywiecki

Warsztat Terapii Zajęciowej

ul. Zakopiańska 71, 34-322 Gilowice, tel. (033) 865 34 47

e-mail: wtzgilowice@interia.pl

- **Gdzie szukać informacji?** ► Informacje dot. Warsztatów Terapii Zajęciowej w Twojej gminie, powiecie można znaleźć w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie lub Ośrodku Pomocy Społecznej.

■ ZAKŁAD AKTYWNOŚCI ZAWODOWEJ

W zakładzie aktywności zawodowej (ZAZ) zatrudnia się osoby niepełnosprawne z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach, do których można zwrócić się o pomoc. Zakład aktywności może być utworzony przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie.

Podstawa prawna:

*Ustawa z dn. 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U.2011.127.721 j.t.),
Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dn. 14 grudnia 2007 r. w sprawie zakładów aktywności zawodowej (Dz. U. z 2007 r., nr 242, poz. 1776).*

■ Gdzie szukać informacji? ► Informacje o Zakładach Aktywności Zawodowej

w województwie śląskim można uzyskać w:

Wydziale Polityki Społecznej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego:

ul. Powstańców 41a, 40-032 Katowice, tel. (032) 207 78 24, 207 78 74, fax (032) 20 77 811

e-mail: ps-sekretariat@katowice.uw.gov.pl

<http://www.katowice.uw.gov.pl/wdzps/rehabilitacja.html>

Bielsko-Biała

Stowarzyszenie "Teatr Grodzki"

Zakład Aktywności Zawodowej - Zakład Introligatorsko-Drukarski

ul. Stefanii Sempołowskiej 13, 43-300 Bielsko-Biała, tel. (033) 496 52 19, 496 52 19

e-mail: biuro@teatrgrodzki.pl

Bytom

Zakład Aktywności Zawodowej przy Bytomskim Stowarzyszeniu

Pomocy Dzieciom i Młodzieży

ul. Strzelców Bytomskich 131 b, 41-914 Bytom, tel. 32 718-69-76 wew. sekretariat 105

e-mail: wz-zaz@o2.pl

<http://bspdimn.pl/pages/zaz.php>

Jastrzębie Zdrój

Komitet Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski

Zakład Aktywności Zawodowej - Zakład Stolarski

ul. Dworcowa 17c, 43-300 Jastrzębie Zdrój, tel. (032) 471 56 46,

fax (032) 473 02 15

Ruda Śląska

Rudzki Aktywności Zawodowej

ul. Główna 11, 41-711 Ruda Śląska, tel. (032) 242 09 15, fax (032) 242 09 15 wew. 29

e-mail: sekretariat@rudakizaz.pl, dyrektor@rudakizaz.pl

<http://www.rudzkizaz.pl/>

Zabrze

Fundacja "Nadzieja Dzieci"

ul. Bronisława Hagera 6a, 41-800 Zabrze, tel. (032) 375 07 70, 275 33 32,
fax (032) 271 60 46

e-mail: fundacja@nadziejadzieci.pl

<http://nadzieja-dzieci.manifo.com/>

Zakład Aktywności Zawodowej - Zakład Poligraficzny

ul. Bronisława Hagera 6a, 41-800 Zabrze, tel. (032) 375 07 70,

fax (032) 271 60 46, kierownik produkcji: 0 507 078 136

<http://nadzieja-dzieci.manifo.com/zaklady>

Zakład Aktywności Zawodowej - Zakład Krawiecki

ul. Bronisława Hagera 8b, 41-800 Zabrze, tel. (032) 275 33 32

Żory

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Produkcyjno-Usługowy "Wspólna Pasja"

ul. Bazancja 40, 44-240 Żory, tel. / fax (032) 435 80 04

e-mail: wspolna_pasja@neostrada.pl

powiat mikołowski

Caritas Archidiecezji Katowickiej

Zakład Aktywności Zawodowej „GRILL”

ul. Gliwicka 366, 43-190 Mikołów-Borowa Wieś, tel. (032) 322 53 35,

fax. (032) 238 60 21

Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych Miłosierdzie Boże

Zakład Aktywności Zawodowej

ul. Gliwicka 366, 43-190 Mikołów-Borowa Wieś, tel./fax (32) 238 60 21, 322 53 35

e-mail: osrodek@borowa-wies.pl

powiat wodzisławski

Zakład Aktywności Zawodowej

Zakład Układ Pralniczych w Wodzisławiu Śląskim

ul. Wałowa 30, 44-300 Wodzisław Śląski, tel./ fax (032) 454 60 13, 0535 254 460

e-mail: dyrektor.zaz@wp.pl

<http://www.zazwodzislav.pl/>

powiat żywiecki

Zakład Aktywności Zawodowej

Ośrodek Rehabilitacyjno-Szkoleniowo-Wypoczynkowy „LALIKI”

Laliki 365, 34-373 Zwardoń, tel. kom. 0665 30 80 10 (dyrektor),

repcja: 0609 010 103

e-mail: zaz_dyrekcja@laliki.com.pl; repcja@laliki.com.pl

<http://www.laliki.com.pl/>

VIII. DZIAŁALNOŚĆ ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

W odpowiedzi na niezaspokojone potrzeby w zakresie pomocy osobom z autyzmem i ich rodzinom, powstają organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia). Bardzo często zakładają je rodzice dzieci czy młodych osób z autyzmem lub profesjonalści. Stowarzyszenia i fundacje utrzymują się m.in. z pieniędzy przekazywanych przez grantodawców – realizują projekty, w ramach których okresowo podejmowane są różnorodne działania (np. zajęcia dla dzieci, grupy wsparcia, poradnictwo prowadzone przez okres 12 miesięcy).

Organizacje prowadzą często grupy wsparcia, grupy samopomocowe, zajęcia specjalistyczne dla osób z autyzmem. Są to także miejsca, w których można uzyskać informacje o możliwościach wsparcia, świadczeniach, instytucjach gdzie można zwrócić się o pomoc.

■ Spis organizacji w województwie śląskim

Bielsko-Biała

Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział Terenowy w Bielsku-Białej

ul. Cyprysowa 27, 43-340 Bielsko-Biała, tel. 0 506 038 345
e-mail: pierre1971@o2.pl, ryszard.bryzek@gmail.com, ulla.miedzybrodzka@wp.pl
http://www.kta-bielsko.pl/?page_id=13

Bielsko-Biała

Stowarzyszenie Pomocy dzieciom, Osobom Dorosłym z Zespołem Aspergera i Zaburzeniami Pokrewnymi AS

ul. Kierowa 15/50, 43-300 Bielsko-Biała, tel. 0 692 275 462
e-mail: asperger.bielsko@wp.pl

Częstochowa

Częstochowskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom z Problemami Autyzmu

ul. Glogera 3 lok. 2, 42-200 Częstochowa, tel. (034) 324 38 14, fax (034) 324 38 14
e-mail: cspozpa@wp.pl
www.autyzm.czest.pl

Stowarzyszenie prowadzi:

Świetlicę terapeutyczną dla dzieci z autyzmem i zaburzeniami pokrewnymi

ul. Legionów 58, 42-200 Częstochowa, tel. 0693 118 246
e-mail: cspozpa@wp.pl
www.autyzm.czest.pl

**Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych, z Autyzmem i Zaburzeniami
Pokrewnymi "Daj Mi Czas"**

ul. Legionów 58, 42-200 Częstochowa, (034) 324 18 38, 0514 871 371
e-mail: biuro@dajmiczas.pl
www.dajmiczas.pl

Stowarzyszenie prowadzi:

Punkt informacyjno-diagnostyczno-konsultacyjny

tel. (034) 324 18 38, 0514 871 371

Katowice

Regionalne Stowarzyszenie na Rzecz Osób Autystycznych i Ich Rodzin

ul. Sowińskiego 45/46, 40-927 Katowice, tel. (032) 241 58 52, 0 692 565 494
e-mail: autyzmirodzina@op.pl
<http://www.autyzmirodzina.org/>

Stowarzyszenie prowadzi:

Świetlicę socjoterapeutyczną

ul. Spółdzielczości 21, 40-642 Katowice-Ochojec, tel. 0 692 565 494

Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział w Katowicach

ul. 1000-lecia 88 lok. 127, 40-871 Katowice, tel.(032) 254 50 96, 0 604 901 611
e-mail: dan_usia@interia.pl

Żywiec

**Krajowe Towarzystwo Autyzmu - Oddział Terenowy w Bielsku-Białej
Koło w Żywcu**

ul. Kopernika 77, 34-300 Żywiec, tel. 0 504 231 348

powiat cieszyński

Stowarzyszenie na Rzecz Integracji "Działajmy Razem „TRIANON PL"

ul. Bielska 4, 43-400 Cieszyn, tel./fax (033) 445 70 11
e-mail: dzialajmyrazem@wp.pl
www.dzialajmyrazem.free.ngo.pl

**Więcej informacji na temat świadczeń i uprawnień dla osób z autyzmem i ich rodzin
mogą Państwo uzyskać**

w Ośrodku Informacyjno-Prawnym Fundacji SYNAPSIS

ul. Ondraszka 3, 02-085 Warszawa, tel. (022) 825 01 34

e-mail: poradnictwo@synapsis.waw.pl

www.synapsis.org.pl

Skargi na łamanie praw dziecka przyjmuje:

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

ul. Przemysłowa 30/32

00-450 Warszawa

tel. (022) 583 66 00, 800 12 12 12

fax (022) 583 66 96

e-mail: rpd@brpd.gov.pl

<http://www.brpd.gov.pl/>

Biuro jest czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 08.15 - 16.15